

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

З В І Т

**ректора Сумського національного
аграрного університету
за 2023 рік**

Суми – 2023

Зміст

1. ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ НА РІВНІ ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ ЯКОСТІ ОСВІТИ	3
2. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ	18
3. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	22
4. ВИХОВНА, КУЛЬТУРНО-МАСОВА ТА СПОРТИВНО-МАСОВА РОБОТА	25
5. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ГОСПОДАРСЬКИЙ СТАН УНІВЕРСИТЕТУ ...	29
6. ДОДЕРЖАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УНІВЕРСИТЕТІ ..	39
7. УПРАВЛІНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	40
8. ВІДЗНАКИ ТА НАГОРОДИ ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ	50

Відповідно до умов контракту, Статуту університету, ст. 34 Закону України «Про вищу освіту» протягом 2023 року ректор здійснював безпосереднє управління діяльністю університету та його структурних підрозділів.

У межах наданих повноважень вирішував поточні та перспективні питання діяльності університету, забезпечував стабільність його фінансового стану, супроводжував використання і підтримання у відповідному стані закріпленого державного майна, охорону праці, дотримання законності і правопорядку.

Забезпечував проведення комплексних заходів щодо неухильного дотримання чинного законодавства, виконання нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України і рішень колегіальних органів університету.

Відповідно до завдань університету, чинного законодавства, Статуту і контракту організував навчально-виховну, науково-дослідну, міжнародну, виробничо-господарську та соціально-побутову діяльність.

Результати діяльності ректора та трудового колективу університету знайшли своє відображення в показниках Сумського НАУ в міжнародних та національних рейтингах:

89 позиція в Українському національному h-індекс рейтингу (NHR-2023, National H-index – **32**));

89 позиція в рейтингу за показниками Google Scholar (H-index Google Scholar – **73**));

67 позиція в національному рейтингу університетів «ТОП-200 Україна 2023»;

3 позиція в цьому ж рейтингу «ТОП-200 Україна 2023» серед аграрних ЗВО;

51 позиція в рейтингу університетів Україна за показниками SCOPUS, (H-index SCOPUS– **32**);

2 позиція в цьому ж рейтингу за показниками SCOPUS серед аграрних ЗВО.

1. ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ НА РІВНІ ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ ЯКОСТІ ОСВІТИ

1.1. Підготовка спеціалістів відповідного рівня кваліфікації. Ліцензування та акредитація.

У 2023 році планові зобов'язання університету з питань ліцензування та акредитації виконані. (п.6.4) Контракту):

- продовжено (до 2029 р.) міжнародну акредитацію магістерського курсу з адміністративного менеджменту (**Master of Administrative**

Management) Інститутом акредитації, сертифікації та забезпечення якості **ACQUIN**.

На підставі п. 2 Постанови КМУ від 16.03.2022 р. № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану»

- продовжено термін дії сертифікатів про акредитацію спеціальностей/ОП: першого РВО (*бакалавр*) - **5**, другого РВО (*магістр*) – **7**;

- продовжено термін дії сертифікатів про умовну (відкладену) акредитацію ОП (без проведення акредитаційної експертизи в повному обсязі): початкового РВО (*фаховий молодший бакалавр*) - **1**, першого РВО (*бакалавр*) - **5**, другого РВО (*магістр*)– **1**; третього РВО (*доктор філософії*) – **2**.

Відкриття нових освітніх програм сприяє зміцненню позицій університету як інноваційного та конкурентоспроможного освітнього центру. Проаналізовано аналітичні записки щодо обґрунтування доцільності відкриття освітніх програм та затверджено ОПП «*Біотехнології та біоінженерія*» (2 рівень), ОПП «*Технології в аквакультури*» (2 рівень), ОПП «*Agromy EP Sustainable Agriculture and Food Security*» (2 рівень), ОПП «*Будівництво та цивільна інженерія*» (3 рівень).

У 2023 році започатковано і реалізовано освітньо-професійні програми подвійних дипломів «*Agromy EP Sustainable Agriculture and Food Security*» (реалізується з Королівським сільськогосподарським університеті (RAU)) та «*Agricultural Engineering*» (реалізується з Чеським природничим університетом), що свідчить про адаптабельність університету до сучасних викликів та розширення його міжнародних зв'язків.

У відокремлених структурних підрозділах – фахових коледжах СНАУ, проведено значну роботу з ліцензування нових спеціальностей, які користуються попитом серед абітурієнтів СНАУ, за рівнем освіти «*Фаховий молодший бакалавр*»:

- Маловисторопський фаховий коледж імені П.С.Рибалка (205 «*Лісове господарство*»),
- Охтирський фаховий коледж (101 «*Екологія*»),
- Роменський фаховий коледж (201 «*Агрономія*»),
- Путивльський фаховий коледж (126 «*Інформаційні системи та технології*», 204 «*Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва*», 242 «*Туризм і рекреація*»).

1.2. Розвиток освітнього процесу.

Сумський національний аграрний університет у 2023 році здійснював підготовку та перепідготовку за денною, заочно-дистанційною формами навчання (освітніми ступенями бакалавра, магістра, доктора філософії) за 28 спеціальностями (34 освітньо-професійними програмами) (технологічними, інженерними, економічними та юридичними), які комплексно забезпечували потреби економіки Сумської області і України. (п.6.1) Контракту)

Контингент студентів

Станом на 1 листопада 2023 року в Сумському НАУ навчається 13 224 студентів, з яких:

- за денною формою навчання – 6 782 осіб, серед яких 154 іноземні студенти;
- за заочною формою навчання – 1 681 особи, серед яких 60 іноземних студентів;
- у коледжах СНАУ навчається – 4 761 особа, зокрема:
 - ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ» – 1391;
 - ВСП «Маловисторопський фаховий коледж імені П.С.Рибалка СНАУ» – 775;
 - ВСП «Путивльський фаховий коледж СНАУ» – 622;
 - ВСП «Охтирський фаховий коледж СНАУ» – 880;
 - ВСП «Роменський фаховий коледж СНАУ» – 582;
 - ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ» – 511.

Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти

Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості є одним із пріоритетів розвитку університету. Відповідно до Стратегії СНАУ на 2021-2025 рр. затверджено план розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освіти на період реалізації стратегії. Протягом 2023 року реалізовано низку завдань, зокрема:

1. Удосконалено механізм підготовки до акредитації та запровадження нових освітніх програм.
2. Для виконання процедур внутрішнього забезпечення якості освіти та дотримання критеріїв, за якими відбувається оцінювання освітніх програм під час акредитації, затверджено графіки проведення лекцій/семінарів на 2023-2024 н.р. закордонними викладачами. Зокрема, в 1 семестрі поточного навчального року проведено 14 лекцій.
3. Для створення адаптивного та ефективного освітнього середовища для здобувачів вищої освіти удосконалено Положення про порядок визнання результатів, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної.
4. З метою популяризації основних положень академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу і створення етичного середовища, важливого для якісного навчання і досліджень організовано і проведено тиждень академічної доброчесності. У ході реалізації заходів у рамках тижня в Університеті вдалося здійснити комплексну і систематичну роботу з підвищення рівня академічної доброчесності серед студентської та науково-педагогічної спільноти. Зазначені заходи були спрямовані на формування свідомого відношення до академічних норм, виховання високих моральних стандартів та відповідальності за власні дії. За результатами проведеного опитування щодо академічної доброчесності (участь взяло 398 студентів 1-2 курсів) виявлено ряд важливих аспектів, які варто врахувати та

вдосконалити для підвищення рівня дотримання цінностей академічної чесності в університетському середовищі.

5. З метою визначення рівня задоволеності умовами організації освітнього процесу науково-педагогічних працівників Університету вперше реалізовано їх анкетування за допомогою розробленої та затвердженої у встановленому порядку спеціальної анкети, що охоплювала важливі для формування загальної оцінки запитання. В анкетуванні взяло участь 219 науково-педагогічних працівників.

6. Заплановано з метою сприяння професійному розвитку науково-педагогічних працівників організувати та провести курси підвищення кваліфікації (з участю закордонних експертів), включаючи спеціальний блок із питань академічної доброчесності.

7. Здійснено 1223 перевірки випускних кваліфікаційних робіт на текстові запозичення, що сприяє розвитку наукової чесності та підтримці високих стандартів в академічній галузі.

8. Здійснено анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навальних дисциплін та якості освітніх програм.

Запровадження мобільного додатку «Є-СНАУ»

Процеси глобалізації і інформатизації суспільства суттєво вплинули на технології наукової діяльності, систему освіти, організацію і технології освітнього процесу, тому Сумський НАУ продовжує активну роботу над цифровізацією освітнього процесу в університеті. В 2023 році ми запровадили нову інноваційну платформу для студентів «Є-СНАУ».

Застосунок дозволяє зберігати документи в електронному вигляді про студента та надає можливість отримувати послуги в режимі онлайн (доступ до студентського квитка, відомості про оплату за навчання та гуртожиток, відомості про розклад, можливість подання заяв до деканату).

Мета порталу: посилення взаємодії зі студентом, розвиток інформаційних систем, що забезпечують своєчасну інформацію про роботу СНАУ та послуги, що надаються в ньому.

Для спрощення комунікації між студентом та деканатом в кабінеті студента є можливість спілкування між представником факультету та студентом. Функціонал представлений шаблонами звернень та самим зверненням.

Студент має можливість дізнатися свій номер договору та може відслідковувати історію платежів про оплату за навчання. Також можна додати «Сповіщення» в Google- календарі. За декілька днів до кінцевої дати оплати за навчання студенту надійде сповіщення на телефон з точною сумою платежу та кінцевою датою оплати.

Розділ «Формування платіжки». Студенту не потрібно відвідувати договірний відділ за для того, що отримати реквізити для оплати, це можна зробити зайшовши в застосунок Є-СНАУ.

Місія сучасної освіти полягає у тому, щоб допомогти кожній людині комфортно почуватися в цифровому суспільстві, над чим ми і працюємо.

Дуальна освіта

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України № 1296 від 15.10.2019 року. Сумський НАУ – учасник пілотного проєкту з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. За підсумками 2023 року у Сумському НАУ за дуальною формою здобуття освіти здійснювали навчання – 122 здобувача (у тому числі здобувачі ВСП «Глухівський агротехнічний коледж» Сумського НАУ) за спеціальностями: 242 «Туризм і рекреація», 202 «Захист та карантин рослин», 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», 211 «Ветеринарна медицина», 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», 073 «Менеджмент організації та адміністрування», 071 «Облік і оподаткування», 181 «Харчові технології».

У межах реалізації пілотного проєкту із запровадження дуальної форми здобуття освіти Центром протягом 2023 року, було організовано ряд системних заходів спрямованих на популяризацію та розвиток дуальної освіти, зокрема:

- на базі виробничих підрозділів підприємств та університету робочі зустрічі бізнес-партнерів (ПрАТ «МХП», ТОВ «Молоко Вітчизни», ТОВ «МВК Єкатеринославський», Група підприємств «Глобино») із здобувачами вищої освіти Сумського НАУ, кураторами, наставниками дуального навчання;

- засідання тематичного студентського клубу за темами: «Дуальна форма здобуття освіти – форма освіти майбутнього. Міф чи реальність?», «Перспективи дуальної форми здобуття освіти очима студентів, або що молодь очікує від дуалки».

- 30.03.2023 року Сумський НАУ став учасником форуму «Бізнесу – про дуальну освіту», що відбувся в межах проєкту «Дуальна освіта для України»;

- 28.04.2023 року Сумський НАУ прийняв активну участь у форумі «Публічний діалог бізнесу та закладів освіти», де презентував доповідь «Особливості реалізації дуальної форми навчання аграрними ЗВО: кейс Сумського НАУ»;

- 30.06.2023 року з метою удосконалення системи дуального навчання, Сумський НАУ прийняв участь у вебінарі: «Положення про дуальну форму здобуття освіти прийнято: що далі?»;

- 23.11.2023 року Сумський НАУ прийняв активну участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Дуальна форма здобуття освіти: підсумки запровадження пілотного проєкту у закладах вищої та фахової передвищої освіти України» де представив власний досвід впровадження ДФЗО за темою «Досвід впровадження дуальної освіти в Сумському НАУ: досягнення та виклики».

За звітний 2023 рік Сумський НАУ став активним учасником Проєкту «Дуальна освіта для України», що реалізується в партнерстві ГО «Українська

Асоціація Маркетингу» та за фінансової підтримки Проєкту USAID «Економічна підтримка України».

На сайті Сумського НАУ Центром створено веб-сторінку «Дуальна освіта» (<https://dual.snau.edu.ua/>), що містить всі актуальні матеріали щодо дуального навчання.

1.3. Вступна кампанія - набір студентів 2023 року.

У 2023 році до Сумського НАУ було зараховано всього (без урахування вступників-іноземців) - 3673 студенти, що на 249 осіб більше, порівняно із 2022 роком. На денну форму навчання зараховано – 3134 особи (+543 порівняно з 2022 роком), на заочну форму навчання зараховано – 539 (-294 порівняно з 2022 роком). (п.6.3) Контракту)

Необхідно зазначити, що збільшення набору відбулося:

- за ОС магістр у зв'язку із спрощенням алгоритму вступу, відміною обов'язкового ЄВІ та можливістю вступу на комерційну форму на некон'юнктурні спеціальності лише надавши мотиваційний лист;

- за ОС бакалавр (магістр) після ПЗСО у зв'язку з відміною ЗНО й впровадженням НМТ. При цьому прохідний бал (який давав можливість отримати позитивний результат 100 балів) становив 10%, тому майже не було вступників, які не склали НМТ. Також позитивну роль відіграла можливість вступу на комерційній основі на некон'юнктурні спеціальності лише надавши мотиваційний лист;

- за рахунок того, що Порядком прийому було передбачено декілька етапів подачі заяв та документів від вступників. У 2023 році було проведено 7 етапів вступної кампанії.

- проведення «весняного набору» вступників в магістратуру на основі НРК7.

На денну форму навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра (магістра ветеринарного спрямування) на основі ПЗСО та НРК5 всього зараховано 1837 (у 2022 - 1324) вступників. Із загальної кількості на місця державного замовлення зараховано 613 (у 2022 - 533) осіб або 33,37% (у 2022 – 40,25%). На ОС бакалавр денної форми навчання – бюджетні місця отримали під час проведення «широкого конкурсу» 548 вступників, 65 осіб – отримали додатково, за рішенням конкурсної комісії МОНУ, для вступників пільгових категорій.

За умовами комерційного договору на денну форму навчання для здобуття ступеня бакалавра до Сумського НАУ було зараховано 1224 вступників (у 2022 - 901) або 66,63 % (у 2022 – 68,05 %)

Найбільший конкурс на місця державного замовлення був зафіксований на спеціальності: Право – 33,4 (у 2022 – 18,6); Менеджмент – 25,8 (2022 – 14); Маркетинг – 23,8 (у 2022 – 13,4). Найбільше подано заяв при вступі на ОС бакалавр денна форма навчання на спеціальності: Агрономія – 356; Харчові технології – 245; Агроінженерія – 244; Будівництво та цивільна інженерія – 183; Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва – 161.

У 2023 році були надані рекомендації щодо зарахування на бюджетні місця в повному обсязі станом на перший день їх оголошення (100% виконання держзамовлення) на 16 спеціальностей денної форми навчання ОС бакалавр (магістр ветеринарного спрямування) після ПЗСО: Маркетинг, Підприємництво та торгівля, Інформаційні системи та технології; Архітектура та містобудування; Біотехнології та біоінженерія; Харчові технології; Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка; Будівництво та цивільна інженерія; Агрономія; Захист рослин; ТВППТ; Лісове господарство; Соціальне забезпечення; Ветеринарна медицина; Агроінженерія та Транспортні технології, у 2022 році на 17 спеціальностей – Інформаційні системи та технології; Архітектура та містобудування; Біотехнології та біоінженерія; Харчові технології; Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка; Будівництво та цивільна інженерія; Екологія; Геодезія та землеустрій; Агрономія; Захист рослин; ТВППТ; Лісове господарство; Садово-паркове господарство; Ветеринарна медицина; Ветеринарна санітарія та гігієна; Агроінженерія та Транспортні технології.

Відповідно у 2024 рік на ці 16 спеціальностей ми зможемо отримати більше бюджетних місць від держави (якщо залишаться умови 2023 року, коли згідно з Порядком прийому - на ті спеціальності де 100% отримання бюджетних місць, можна було розраховувати на плюс 10% до обсягу бюджетних місць минулого року).

Обсяг державного замовлення виконано більше ніж на 50% за спеціальностями: Менеджмент; Екологія; Геодезія та землеустрій; Садово-паркове господарство; Право (у 2022- Право; Економіка; Фінанси, банківська справа та страхування; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Менеджмент; Туризм та Готельно-ресторанна справа).

Обсяг державного замовлення виконано до 50% за спеціальністю Туризм і рекреація (у 2022 - Облік і оподаткування; Маркетинг та Міжнародне право).

В 2023 році не було спеціальностей, на яких не заповнено жодного місця державного фінансування, в той же час необхідно відмітити, що держава не виділяла бюджетні місця у 2023 році на спеціальності: Економіка; Облік і оподаткування; Фінанси, банківська справа та страхування; Готельно-ресторанна справа та Міжнародне право.

Оцінюючи якісний склад вступників на бюджетні місця, необхідно зазначити, що конкурсний бал зарахованих на 1 курс денної форми навчання ОС бакалавр після ПЗСО - коливається за спеціальностями, але за більшістю він достатньо високий:

Спеціальність	Мінімальний конкурсний бал
072 Фінанси, банківська справа та страхування	182,917
073 Менеджмент	169,916
075 Маркетинг	170,772
076 Підприємництво та торгівля	170,451
081 Право	187,304
101 Екологія	133,536

126 Інформаційні системи та технології	169,595
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	155,197
162 Біотехнології та біоінженерія	135,248
181 Харчові технології	148,976
ОП Крафтові технології та гастроном інновації	148,976
191 Архітектура та містобудування	195,810
192 Будівництво та цивільна інженерія	158,145
ОП Автомобільні дороги	138,608
193 Геодезія та землеустрій	140,598
201 Агрономія	150,068
202 Захист і карантин рослин	141,009
204 ТВППТ	136,752
205 Лісове господарство	144,501
206 Садово-паркове господарство	138,273
208 Агроінженерія	148,424
211 Ветеринарна медицина (магістри)	138,512
232 Соціальне забезпечення	153,278
275 Транспортні технології	162,619

У 2023 році на денну форму навчання ОС бакалавр на основі НРК5 та НРК6 зараховано 768 осіб (у 2022 – 484), із них 352 (у 2022 - 119) зараховані на поповнення груп із нормативним терміном навчання на основі НРК6. 416 вступників на основі НРК5, вступили на навчання за скороченим терміном із них 242 – 58,2% (у 2022 - (50,2 %)) - випускники СНАУ та ВСП СНАУ, 174 – 41,8% (2022 - (49,8 %)) – випускники з інших коледжів та технікумів. Із зазначеної категорії вступили на навчання за кошти бюджетного фінансування – 200 студентів (у 2022 - 219), за комерційними угодами – 568 (у 2022 - 147). Необхідно відмітити що із 242 зарахованих (випускники СНАУ та ВСП СНАУ) вступників на скорочений термін навчання – 40 випускники минулих років, також вперше на цю траєкторію вступу зараховано 13 осіб, які закінчили СНАУ з отриманням диплому молодшого бакалавра.

На денну форму навчання для здобуття ступеня магістра всього зараховано 1307 осіб (у 2022 – 1265). На місця державного замовлення було зараховано 271 вступник (у 2022 - 444), а за комерційними угодами – 1036 (у 2022 - 821). Значне зменшення обсягу бюджетних місць в магістратурі обумовлене розширенням алгоритму широкого конкурсу на економічні спеціальності та скороченням місць які виділяє МОНУ.

На всі спеціальності за скороченим терміном навчання ОС бакалавр та на ОС магістр обсяги державного замовлення (після коригування) виконані на 100%.

На заочну форму навчання зараховано 540 вступники (у 2022 - 833), із них на освітній ступінь бакалавра зараховано 301 особу (у 2022 - 374), із них на місця державного замовлення – 45 осіб (у 2022 - 165). На здобуття ступеня магістра зараховано 239 осіб (у 2022 - 459), із них на місця державного замовлення – 35 осіб (у 2022 - 82).

Щодо вступників-іноземців, то у 2023 році зараховано 413 вступників (у 2022 – 33):

- денна форма ОС магістр – 113 (у 2022 - 29), ОС бакалавр - 295 (у 2022 - 3);

- заочна форма ОС магістр – 1 (у 2022 - 0), ОС бакалавр 4 (у 2022 - 3).

Майже всі вступники іноземці були зараховані через дистанційну форму складання вступних іспитів, у співпраці з нашими партнерськими організаціями, з якими заключено договори (Європейський агрофізичний інститут міста Сінсян, провінції Хенань Китайської народної республіки; коледж Танчжоу, Китайської народної республіки; Мовний центр університету Стамбулу, Туреччина; Студентська Академія Баку, Азербайджан).

1.4. Розвиток матеріально-технічної бази освітнього процесу

У 2023 році велика увага була приділена створенню перш за все безпечних умов для проживання та навчання студентів. Проведені ремонти всіх наявних сховищ та укріплень.

У відповідності до Цілі 3. «Розвиток навчання упродовж життя у взаємодії з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами через реалізацію програм професійного навчання, підвищення кваліфікації, особистісного та кар'єрного розвитку (неформальна освіта)»; Цілі 4. «Розширення конкурентних переваг студентів через удосконалення фахової підготовки: урахування вимог професійних стандартів, посилення партнерства з бізнесом, розвиток підприємницьких навичок» та Цілі 22. «Удосконалення інфраструктури та розвиток матеріально-технічної бази для ефективної реалізації університетських послуг» Заходів Інженерно-технологічного факультету до Програми реалізації стратегії розвитку СНАУ на 2021-2025 роки протягом 2022-2023 року на факультеті створено:

- навчальний комплекс *New Holland Academy* Сумського НАУ. Він включає клас теоретичної підготовки з використанням мультимедійних засобів та симуляторів обладнання від *New Holland*. Даний клас створений за безпосереднього фінансування *New Holland Agriculture*, який виділив на формування даної лабораторії в 2022 році 300 тис. грн. Досягненням і унікальністю даного навчального комплексу є формування лабораторії практичного навчання. До складу лабораторії вже сьогодні входить 3 двигуна внутрішнього згоряння: 2 - для відпрацювання практичних навичок з обслуговування і дрібного ремонту двигунів внутрішнього згоряння і 1 - для відпрацювання практичних навичок з діагностики та регулювання двигуна внутрішнього згоряння на спеціалізованому стенді. Також у лабораторії розташована автоматична коробка передач CVT – останнього покоління. Її використання у навчальному процесі дозволяє практично проводити дефектування, розборку та зборку основних вузлів коробки передач. В стратегії розвитку *New Holland Academy* передбачено на 2024-2025 рр. розширення переліку вузлів і агрегатів та оснащення робочим інструментом 5 повноцінних робочих місць.

Ефективна робота менеджменту університету, сталий розвиток New Holland Academy Сумського НАУ, популяризація аграрної освіти, системна робота з аграрним бізнесом дозволила долучити до роботи навчального комплексу *Фонд Жнива перемоги*. Завдячуючи співпраці та довірі до закладу освіти на сьогодні для підготовки висококваліфікованих та максимально адаптованих здобувачів до реальних виробничих умов в Сумському НАУ використовується комбайн New Holland TC 5, трактор New Holland T5, сівалка Kinze та Kasi для симуляції повноцінного виробничого процесу. Це стало можливим завдяки створеному Smart Полігону, в якому, не зважаючи на погодні умови, моделюється виробничий процес з елементами моделювання різних виробничих ситуацій з забезпеченням високих якісних показників роботи аграрної техніки.

Вже сьогодні на базі New Holland Academy Сумського НАУ проводиться підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації учням, майстрам виробничого навчання та викладачам ДПТНЗ, студентам, майстрам виробничого навчання та викладачам фахових коледжів та представникам аграрного бізнесу Сумської області. На сьогодні навчання та підвищення кваліфікації на базі New Holland Academy Сумського НАУ пройшло 108 осіб.

- розпочато створення навчального комплексу Claas Academy, де проводяться ремонтні роботи по облаштуванню приміщення у відповідності до вимог сучасного центру з обслуговування і ремонту аграрної техніки. Для підготовки висококваліфікованих здобувачів, компанія ATS в 2023 році виділила 492 тис. грн. на формування лабораторії практичного навчання. Протягом 2023 року на базі Claas Academy в Сумському НАУ під час реалізації пілотного проекту з обслуговування та ремонту техніки Claas, а саме: Claas Jaguar, пройшло підготовку 8 здобувачів інженерного напрямку: 1 працевлаштований в ATS, 2 в профільних господарствах, 4 продовжують навчання в закладі освіти. На 2024 рік проект продовжено, а саме: для процесу підготовки фахівців без відриву від навчання у комплексі Claas Academy розташовано 2 комбайни: комплексу Claas Jaguar та Claas Tucano.

Орієнтовна дата відкриття повністю сформованого навчального комплексу Claas Academy 1 вересня 2024 року.

Відповідні центри інженерної освіти є невід'ємною складовою підготовки сучасного, висококваліфікованого інженера. База створеного комплексу активно використовується в Сумській області для відпрацювання практичних навичок з експлуатації сучасної техніки, її налаштування, обслуговування і ремонту. Планується розширення платформи для відпрацювання практичних навичок під час проведення сезонних робіт на полях Сумського НАУ та розширення партерів і переліку аграрної техніки з метою її вивчення і подальшого ефективного використання.

За 2023 рік на факультеті економіки і менеджменту було проведено ремонти та відкрито ряд аудиторій.

Business Hub, 208e

Мета діяльності Бізнес-Хабу - створення умов для інтеграції науки, освіти та бізнесу, трансферу результатів наукових досліджень, а також

розвитку сучасних форм організації науково-дослідної роботи в сфері маркетингу.

Науково-навчальна лабораторія маркетингових досліджень та аналітики (R&D Marketing.lab), 209e

Мета діяльності лабораторії – поєднання людських, матеріально-технічних та інформаційних ресурсів з виконання консультативних, дослідних та проектних робіт в галузі маркетингових досліджень.

Науково-навчальна аудиторія кафедри маркетингу та логістики, 210e

Мета діяльності аудиторії - поєднання технологій і стратегій проведення PR- кампанії задля налагодження найкращих взаємовідносин між суб'єктом господарювання та його цільовими аудиторіями, створення іміджу, зміцнення репутації.

Відкрито структурний підрозділ - Сумська БІЗНЕС-ШКОЛА, що складається із двох частин. *Бізнес-ХАБ (простір для бізнес-консультацій, ділових зустрічей), 202e.*

Основними завданнями *Бізнес-ХАБу* є: підвищення кваліфікації фахівців та керівників.

Друга частина - оновлена зала для засідань «Конференц-зал», 203e

Також на факультеті оновлено аудиторію 403e та коридор біля кафедри економіки та підприємництва ім. І. М. Брюховецького, 405e - відремонтовано підлогу. У всіх навчальних аудиторіях було замінено жалюзі.

На другому поверсі відремонтовано коридор, створено Лаунж-зону для студентів з м'якими диванчиками, зручними столиками та стільцями, що знаходяться в «зимовому» саду, де студенти можуть відпочити, попиту кави, поспілкуватися з однокурсниками, обговорити нові проекти та ідеї.

На факультеті харчових технологій «*Навчально-наукова лабораторія крафтових технологій та гастрономічних інновацій*» (320м) та «*Навчально-наукова лабораторія технологій переробки рослинної сировини*» (319м) кафедри технологій та безпечності харчових продуктів факультету харчових технологій були модернізовані та обладнані за рахунок коштів отриманих за виконання НТР 0119U101237 «Розроблення технологій комплексної переробки рослинної сировини на харчові продукти», НДДКР «Обґрунтування доцільності переробки шовковиці чорної *Morus nigra L.*», «Розширення асортименту хліба ТМ «ПАН ПЕКАР», «Розробка чотиритижневого сезонного меню» та за кошти благодійної організації «БФ випускників СНАУ». Обладнання лабораторій дозволяє не лише виконувати лабораторні роботи з фахових дисциплін для здобувачів вищої освіти з ОПП «Крафтові технології та гастрономічні інновації», «Харчові технології» всіх рівнів освіти, а й розробляти науково-технічну продукцію затребувану державою, громадами, виробниками.

«*Навчально-практична лабораторія індустрії гостинності*» (218м) кафедри технології харчування факультету харчових технологій створюється за кошти благодійної організації «БФ випускників СНАУ». Діяльність лабораторії в першу чергу направлена на реалізацію освітніх компонентів ОПП «Готельно-ресторанна справа».

На факультеті агротехнологій та природокористування було відокремлено як окремий структурний підрозділ, кафедру «ТУРИЗМУ», здійснюється підготовка здобувачів за спеціальністю Туризм і рекреація (бакалаврів і магістрів, перший набір у 2023 році):

- відремонтовано ауд.227е/1, закуплені меблі і декор (спеціалізована навчальна аудиторія);
- відремонтовано ауд.227е/2, (спеціалізована навчальна аудиторія «ЕТНО САДИБА». В процесі наповнення матеріалами);
- відремонтовано ауд.223 е, закуплені меблі (викладацька кафедри та кабінет завідувача).

Проведено ремонти: заміну вікон, заміну системи опалення, закуплені меблі для ауд.12с та ауд.13с (кафедри біотехнології та хімії), ауд.5в, ауд.8в, ауд.10в (кафедри екології та ботаніки).

Закуплено навчально-наукове обладнання для лабораторії «Оцінки якості ґрунтів».

На факультеті Будівництва та транспорту була створена лабораторія *«Технологій комплексного автоматизованого проектування та комп'ютерного моделювання»*. У цій лабораторії студенти опановують такі програмні продукти як: SolidWorks, Autocad, Revit та інші.

Лабораторія *«Будівельного матеріалознавства та дорожнього будівництва»* створена на вимогу сучасності для підготовки інженерів з проектування та будівництва доріг, мостів та транспортних споруд, інженерів будівельників і архітекторів. Лабораторія складається з двох частин: теоретичної та практичної, це дозволяє здобувачу одразу після вивчення теоретичного матеріалу перейти до практичного застосування знань та випробування. У створенні лабораторії брали участь такі компанії як «Керамея», ТОВ "ВІСТА-ЛЮКС", «Автомагістраль-Південь».

На юридичному факультеті проведено ремонт у аудиторіях 05г та 09 г. Оновлено покриття підлог та стель, для створення більш спокійної і невимушеної атмосфери стіни оформлені у світло-зелених тонах, замінено світильники. Для аудиторії 05г. придбано проектор та модульний конференц-стіл, для аудиторії 09г – 20 столів.

Здійснено ремонт приміщення кафедри геодезії та землеустрою (каб. 229е) та кабінету завідувача (каб. 235е). Замінено усі вікна (4 од.), лампи денного світла, покриття підлоги, пофарбовано стіни, встановлено підвісні стелі. Замінено мультимедійний проектор у навчальній лабораторії геодезії та землеустрою (ауд. 105г).

Ремонт у аудиторіях 06г, 09г, кабінетах 229е та 235е здійснено за рахунок коштів БО «БФ випускників СНАУ». Обладнання міжнародного коворкінг центру здійснено за рахунок грантового фінансування в межах програми Erasmus+.

У 2023 році було здійснено оновлення матеріально технічної бази факультету ветеринарної медицини за підтримки компанії БРОВАФАРМА, - *Спейс-офіс компанії «БРОВАФАРМА»* (ауд. 77в).

У грудні 2023 року здійснено (позитивну) експертну оцінку кошторисної частини проєктної документації за робочим проєктом «Реконструкція з розширенням УЛК ветеринарного факультету (ВІВАРІЙ) Сумського національного аграрного університету»

1.5. Післядипломна освіта - підвищення кваліфікації

За звітній 2023 рік Центр підвищення кваліфікації, перепідготовки, удосконалення керівних працівників і спеціалістів далі (Центр) здійснив навчання на курсах підвищення кваліфікації, за такими напрямками:

- підвищення кваліфікації лікарів ветеринарної медицини (за напрямками) – 43 чол.;

- підвищення кваліфікації фахівців підприємств агропромислового комплексу за напрямом «Агрономія» – 9 чол.;

За програмами підвищення кваліфікації державних службовців у 2023 році було здійснено навчання 618 чол., серед них працівники: ГУ Державної казначейської служби України у Закарпатській області, Північного міжрегіонального головного управління Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів на державному кордоні, Управління Державного агентства меліорації та рибного господарства у Сумській області, ГУ Державної казначейської служби України в Одеській області, Управління соціального захисту населення Березівської районної військової (державної) адміністрації Одеської області, Управління Державної служби якості освіти у Сумській області, Сумського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки, Зарічного районного суду м. Суми, та інших установ України.

Згідно наказу Національного агентства України з питань державної служби № 86-23 від 13.06.2023 року погоджено загальну короткострокову програму підвищення кваліфікації державних службовців «Запобігання і протидія проявам корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування».

За звітний період Центром була розроблена загальна короткострокова програма «Основні постулати каністерапії» (затверджена Вченою радою СНАУ протокол №2 від 25.09.2023 року) та організовано навчання фахівців кінологів, в якому прийняли участь 113 осіб з України та країн ЄС. Окрім цього в Центрі підвищення кваліфікації за звітний період були організовані і проведені спеціалізовані курси навчання кінологів за напрямками підготовки:

- навчання за дистанційною формою на спеціалізованих курсах «Заводчик-кінолог» – 97 чол.;

- навчання за дистанційною формою на спеціалізованих курсах «Інструктор-кінолог» – 103 чол.;

- навчання за дистанційною формою на спеціалізованих курсах «Експерт-кінолог» – 14 чол.;

- навчання за дистанційною формою на спеціалізованих курсах «Перекладач-помічник експерта з екстер'єру» – 10 чол.

За 2023 рік пройшли навчання і підвищили кваліфікацію всього 1007 чол.

Центр тестування з англійської мови Pearson створено на базі кафедри іноземних мов за результатами акредитації центру тестування та на підставі сертифікату № 87331 від 12 жовтня 2018 року, виданого компанією Pearson Education Limited (Лондон), з метою організації проведення іспитів у формі усного та письмового тестування для підтвердження рівня володіння англійською мовою, що мають назву Pearson Tests of English General (для дорослих) та Pearson Tests of English for Young Learners (для дітей). Центр тестування є структурним підрозділом Сумського національного аграрного університету. СНАУ – один із 5 центрів серед 21 в Україні, які відновили роботу і проводять екзаменаційні сесії з початку війни. За п'ятирічний період було проведено 15 екзаменаційних сесій, у результаті яких 62 викладачі, 15 студентів та аспірантів СНАУ, а також 22 викладачі інших університетів України, 8 школярів закладів загальної середньої освіти м. Суми отримали сертифікати міжнародного зразка.

1.6. Профорієнтаційна робота - співпраця із загальноосвітніми закладами.

З метою подальшого розвитку співпраці та поглиблення взаємодії між Сумським національним аграрним університетом та закладами загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в питаннях запровадження компетентнісного підходу в організації навчального процесу, створення умов для творчого саморозвитку учнів та студентів, їх професійного самовизначення, ознайомлення з перспективами отримання спеціальностей, за якими проводить підготовку Сумський НАУ, та на виконання завдань Концепції профорієнтаційної роботи у 2023 році проведено низку заходів:

Для працівників закладів освіти:

- семінари-навчання на базі університету для вчителів з питань впровадження в навчальний процес сучасних технологій;

Для учнів та студентів закладів освіти:

- з метою проведення профорієнтаційних заходів, з урахуванням воєнного стану, для допомоги у свідомому виборі професії продовжено роботу онлайн-курсу «Змоделюй своє майбутнє!» (залучено близько 1300 осіб);

- проведено фестиваль профорієнтаційних квестів «Крок у майбутнє зі СНАУ» для студентів коледжів та професійно-технічних навчальних закладів та школярів;

- для допомоги у свідомому виборі професії старшокласників залучали до заходів під час проведення «Тижнів факультету»;

- проведено онлайн зустрічі з випускниками шкіл та їх батьками, індивідуальні консультації;

- проведено онлайн зустрічі з випускниками шкіл та батьками з особливо небезпечних територій, щодо особливостей вступу 2023;

- проведено низку профорієнтаційних заходів, спрямованих на професійне самовизначення майбутніх вступників: галузеві Дні професії, «Дні професії в коледжі», Дні відкритих дверей СНАУ, Дні відкритих дверей факультетів, акції «День довкілля», майстер-класи, тематичні екскурсії;

- залучено до науково-навчальної діяльності учнів шкіл через проведення різнопланових конкурсів, олімпіад, квестів, тренінгів, екскурсій;

- з метою залучення вмотивованої молоді до навчання в СНАУ проведено гостьові лекції для учнів 9-11 класів Сумської області.

З метою підвищення економічної грамотності старшокласників та популяризації спеціальностей проведені лекції на теми:

- Управління інноваційними фінансовими інструментами: крипторинки проти фінансового ринку FOREX;

- Фінанси – частина нашого життя;

- Маркетинг – дзеркало успіху;

- Принципи роботи "CASHBACK";

- Основи фінансової грамотності;

- Інфляція в Україні: чому зростають ціни?;

- Нейромаркетинг як напрямок маркетингу;

- Психологія підприємницького мислення;

- Розвиток молодіжного підприємництва.

Для популяризації здорового харчування та вивчення гастрономічної спадщини України проведені лекції викладачами факультету харчових технологій:

- Сучасні тенденції в галузі харчування та гостинності;

- Кулінарна візитна карта твого регіону;

- Якість та безпечність продуктів харчування. Легко і просто перевіряємо самостійно;

- Популяризація української культури через призму гастрономічного туризму;

- Тарілка здорового харчування;

- майстер-клас "Найсолодші подарунки"

Для зацікавлення старшокласників до вивчення точних наук проведені лекції:

- 3D моделювання та інженерна графіка;

- Моделювання транспортних процесів;

- Сучасні ІТ-технології візуалізації даних та мультимедіа;

- Сучасні ІТ професії. Ким я можу бути в ІТ?

Для любителів домашніх улюбленців:

- Лекція про гуманне поводження з тваринами

- Кінологія сьогодні - робота для молодих, терплячих і талановитих,

- Майстер-класи з кінології «Слухняна собака», «Чотирилапий помічник сапера», «Собака – поводитир – краще тростини».

Інтерактивні ігри, вікторини та тренінги:

- тренінг для дітей з прикордонних територій «Каністерапія як метод реабілітації і психолого-педагогічної та соціальної корекції»;

- Гра-вікторина «Обліковець-ерудит»;
- Квіз «Україна – це Європа»;
- Інтерактивна гра «Я майбутній представник державної влади»;
- Інтелектуально-правовий квіз "Intellectually legal Quiz"(англ. мовою);
- Вікторина: «Все про IT»;
- Тренінг "Твоє майбутнє в юридичній сфері";
- Пізнавально-розважальна гра «Подорож країною «Фізика»;
- Фаховий дайджест «Геодезія вчора, сьогодні, завтра»,
- Імітаційна гра «Соціальна захищеність громадянина»

З метою формування соціально-активної особистості проведено засідання та тренінги в рамках Школи лідерства для представників студентського самоврядування коледжів СНАУ.

У зв'язку з воєнним станом більшість заходів проводилася в онлайн форматі.

2. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ

У 2023 році науково-дослідна робота виконувалася згідно затвердженого тематичного плану Міністерства освіти і науки України, на замовлення стейкхолдерів та в межах ініціативних тематик кафедр.

У 2023 році в рамках виграного конкурсу МОН науковці університету виконували проект «Науково-обґрунтована концепція заходів контролю та інноваційних засобів профілактики біологічних загроз для забезпечення національної безпеки»» (300 тис. грн.). Науковий керівник – д.вет.н., проф. Т.І.Фотіна. Термін виконання 2022-2023 рр. Фінансування проекту Міністерством освіти і науки України у 2023 році становила 300 тис. грн.

Базове фінансування на виконання перспективного плану розвитку наукових напрямів «Аграрні науки та ветеринарія» та «Технічні науки у 2023 році становила 97,6 тис. грн

Державне замовлення «Розроблення технологій комплексної переробки рослинної сировини на харчові продукти Науковий керівник – к.т.н., доц. М.М. Самілик. Термін виконання – 2022-2023 рр. Сума фінансування у 2023 році становила 737,6 тис. грн.

В 2023 році продовжилась робота за проектами Erasmus+.

Кліматичне лідерство ЄС Термін дії – 2020-2023 рр. Керівник проекту – к.т.н., доц. О. С. Мельник.

Передова практика ЄС щодо оцінки життєвого циклу, соціального, екологічного обліку та звітності щодо сталого розвитку Термін дії проекту 2022 – 2025 рр. Керівник проекту – к.е.н., доцент О.В. Пасько

Інтеграція та адаптація іноземних студентів (INTERADIS) Термін дії: 2020 – 2023 рр. Керівник проекту – д.е.н., проф. Данько Ю.І.

Удосконалення освітнього контенту з органічного землеробства в Україні відповідно до Плану дій ЄС (Органік-ЄС) Термін дії – 2022 - 2025 рр. Керівник проекту – д.е.н., проф. Данько Ю.І.

Європеїзація докторських студій відповідно до інноваційних принципів підготовки докторів філософії в Європі. Термін дії – 2022-2025 рр. Керівник проєкту – к.е.н., доцент Пасько О.В.

Корпоративна соціальна відповідальність ЄС: виклики та можливості трансформації зв'язків бізнесу та суспільства в Україні. Термін дії – 2022-2025 рр. Керівник проєкту – к.е.н., доцент Пасько О.В.

Передова практика ЄС щодо оцінки життєвого циклу, соціального, екологічного обліку та звітності зі сталого розвитку Термін дії – 2022-2025 рр. Керівник проєкту – к.е.н., доцент Пасько О.В.

Лінгвістичний вимір поняття безпеки як ключової складової концепції безпечного освітнього середовища: європейський досвід Термін дії – 2022-2025 рр. Керівник проєкту – Циганок Г.М.

Екстраполяція стратегій ЄС для підвищення медіаграмотності студентів в українських ЗВО Термін дії – 2022-2025 рр. Керівник проєкту – Білоцерковець М.А.

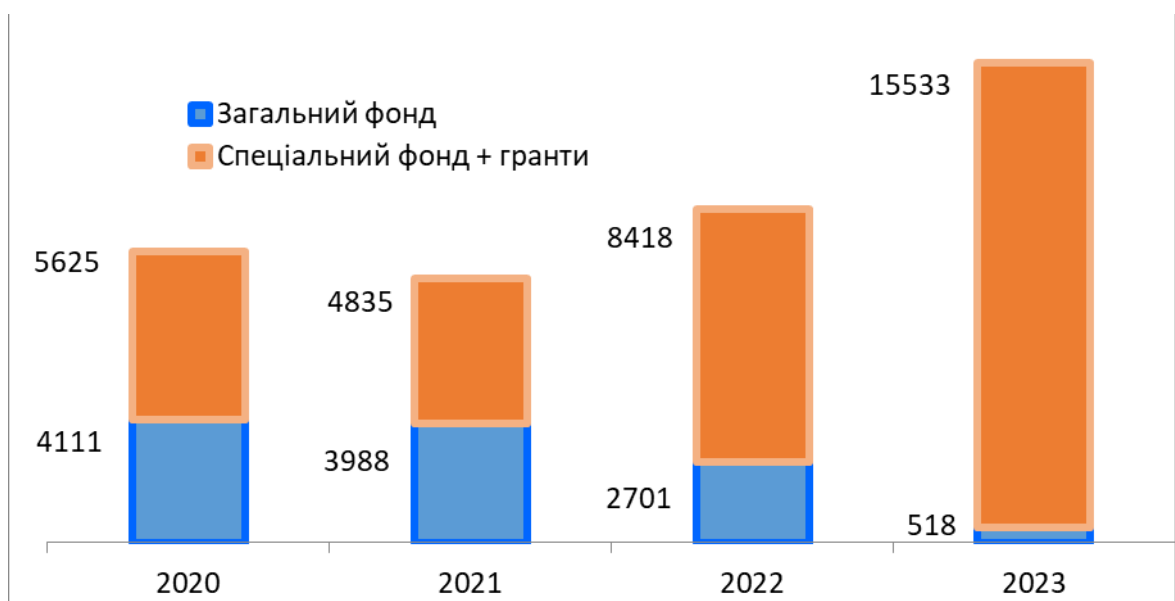
Співпраця Сумського національного аграрного університету з Королівським аграрним університетом у рамках програми Twinning розпочалася в 2022 році. У 2023 році університетам вдалося розпочати реалізацію програми «Стійке сільське господарство та продовольча безпека», а також робіт за договорами:

Оцінка шкоди сільськогосподарським угіддям та екосистемам Північно-Східної України від російського вторгнення. Керівник проєкту – к.т.н., доцент Мельник О.С.

Проєкт знезараження сільськогосподарських угідь України. Керівник проєкту – к.т.н., доцент Мельник О.С.

Роботи зі стейкхолдерами у 2023 році виконувалася за 68 договорами з агроформуваннями Сумської області та підприємствами України.

Крім того, 81 тема виконувались співробітниками університету за власні кошти в межах ініціативних тематик.

Фінансування наукових досліджень, тис. грн

В університеті створено 3 спеціалізовані вчені ради по захисту дисертацій наукового ступеня доктора наук:

- Д 55.859.01 за спеціальностями 08.00.03 – економіка та управління національним господарством та 08.00.04 – економіка та управління (за видами економічної діяльності);

- Д 55.859.03 за спеціальностями 06.01.05 – селекція і насінництво та 06.01.09 – рослинництво.

- Д 55.859.04 за спеціальністю 06.02.01. - розведення та селекція тварин.

За звітний рік було проведено захист 8 дисертаційних робіт, із них 8 – докторанти СНАУ.

В аспірантурі та докторантурі навчається 348 осіб (аспірантів – 342 та докторантів – 6), із них – 42 іноземці.

Навчання в аспірантурі здійснюється за 11, а в докторантурі за 7 спеціальностями.

Протягом 2023 року були створені 63 разових спеціалізованих вчених рад щодо атестації аспірантів на здобуття наукового ступеня доктора філософії та відбувся один захист дисертації доктора філософії.

Кількість здобувачів, що завершили навчання за 2022–2023 рік становила 123 особи, з них 66 осіб – іноземці.

Утворено разових спеціалізованих вчених рад в інформаційній системі НАЗЯВО – 95, з них іноземці – 63.

Станом на 01.01.2024 вже отримали диплом – 57 осіб, з них іноземці – 32.

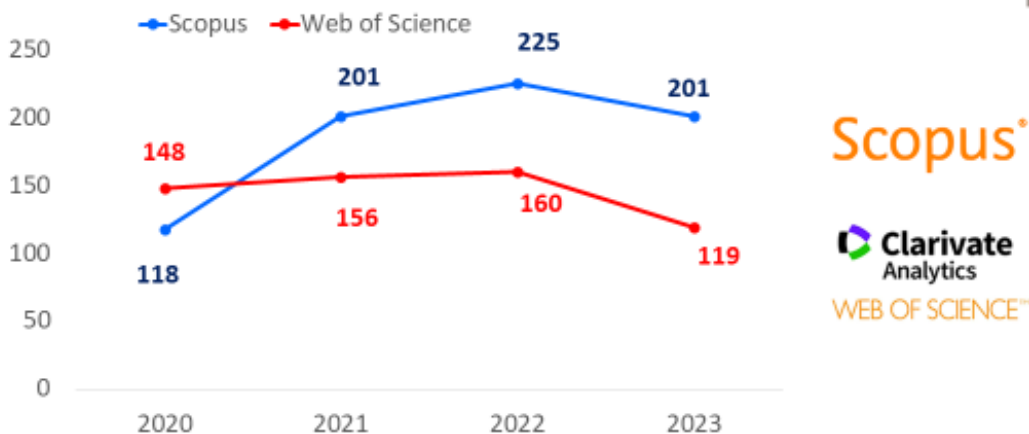
Співвідношення випуску до захистів становить – 77 % (56% - українці, 95% - іноземці)

Вперше за всю історію коефіцієнт корисної дії по захисту іноземних аспірантів складає 95 %.

У звітному році науковцями отримано 1 патент на винахід та 7 на корисну модель. Було подано 22 заявки, із них 8 на винахід.

Опубліковано у міжнародній науково метричній базі Scopus – 175 та Web of Science – 100 наукові статті (станом на 01.01.2022), очікувана кількість після повної індексації усіх статей за 2023 рік становить Scopus – 250 та Web of Science – 150 наукові статті, афілійовані із Сумським національним аграрним університетом.

Н-індекс Web of Science - 29 **Н-індекс Scopus - 32**

Публікації в наукометричних базах даних (станом на 01.01.2024)

На кінець 2023 року 628 науковців (НПП та аспіранти) афілійованих із СНАУ мають хоча б одну публікацію у Scopus, і 62 – мають щонайменше 10 публікацій у Scopus, 161 – мають 5 і більше публікацій у Scopus.

Протягом 2023 року публікації науковців СНАУ у Scopus цитували 1746 разів, у Web of Science Core Collection – 1038.

Станом на 01.01.2024 року H-Index СНАУ у Scopus дорівнює 32, у Web of Science Core Collection – 29.

Протягом 2023 року на базі університету були проведені традиційні квітнева і листопадова конференції. Опубліковано 1308 наукових статей та тез доповідей студентів. А також VI Всеукраїнська інтернет-конференція «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва: історія, проблеми, перспективи» (11-12 травня 2023 року) і Міжнародна науково-практична конференція «Маркетинг та конкурентоспроможність соціально-економічних систем в умовах сталого розвитку» (06-07 червня 2023 року)

Академічна доброчесність у науковому процесі дотримувалася завдяки сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу та використанням програм перевірки на плагіат. Редакційні колегії наукових видань, щодо яких Сумський національний аграрний університет є засновником перейшли до колегіального (peer-review) процесу рецензування статей, що надходять до редколегій, у частині експертної (із залученням членів, редколегій, зовнішніх експертів, запровадження процедур «сліпого» «подвійного» рецензування) та програмної перевірки поданих матеріалів на предмет академічного плагіату.

На сьогодні використовуються два програмних продукти: *Unicheck* (*unicheck.com*), що належить ТОВ «Антиплагіат» та програмний продукт ТОВ «Плагіат» *StrikePlagiarism.com*. В системі Unicheck університет має за 2023 р. і планує у стратегічній перспективі мати близько 30000 сторінок перевірки щорічно, в системі *StrikePlagiarism.com* на сьогодні 1500 великих документів, які розподіляються між відділом якості (перевірка

кваліфікаційних робіт) та аспірантурою (перевірка дисертацій). Спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій, що діють при СНАУ зобов'язані перевіряти роботи на унікальність тексту використовуючи *Unicheck (unicheck.com)*.

СНАУ через національну підписку з боку МОН надає доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, в тому числі і віддалений (у Scopus через Elsevier AdminTool), яким скористалися науковці в період воєнного часу.

У Сумському національному аграрному університеті видається 6 наукових журналів. Всі вони визнані фаховими виданнями Категорії «Б» (накази МОН України від 24.09.2020 р. № 1188, від 17.03.2020р. № 409) та індексуються в міжнародній наукометричній базі Index Copernicus.

Таким чином, вищевикладене засвідчує високоефективну наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність СНАУ, в тому числі впровадження результатів наукових досліджень, міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво, а також застосування нових науково-і науково-технічних знань під час підготовки кадрів з вищою освітою, одержання конкурентноспроможних наукових і науково-прикладних результатів і належних захист прав інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності.

3. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Звітний 2023 рік став для Сумського національного аграрного університету роком максимального розширення напрямів міжнародної співпраці.

Одна із найвпливовіших світових рейтингових агенцій Times Higher Education оголосила свій Impact Rankings, який оцінює університети щодо дотримання Цілей сталого розвитку ООН. Методика рейтингування передбачає аналіз чотирьох груп показників: дослідження, менеджмент, охоплення та викладання. У рейтингу цього року представлено 32 українських заклади освіти, серед яких лише один аграрного профілю – Сумський національний аграрний університет.

Протягом 2023 року СНАУ був співвиконавцем 2 міжнародних грантових проектів Німецької служби академічних обмінів ДААД загальною сумою фінансування 300 тис. Євро:

- «Цифрова модернізація викладання в українських аграрних університетах» (2 фаза, 2022/2023)
- Німецькомовні освітні програми (DSG) у Східній Центральній, Південно-Східній та Східній Європі, а також на Кавказі та в Центральній Азії - 2023/24

За рахунок фінансування ДААД в університет було закуплено комп'ютерне обладнання для аудиторії віртуального дистанційного навчання на суму 363 тис. грн.

У 2023 році університет продовжує співпрацю з європейською рамковою програмою ERASMUS+. Університет став бенефіціаром одного нового проекту Жан Моне «Удосконалення освітнього контенту з органічного землеробства в Україні відповідно до плану дій ЄС (ОРГАНІК-ЄС)» та продовжує роботу над отриманими раніше проектами, а саме:

➤ ERASMUS-EDU-2022-CBHE

- Розвиток освіти в галузі аквакультури та рибальства для зеленої угоди у Вірменії та Україні: від освіти до екології (Development of Aquaculture and Fisheries Education for Green Deal in Armenia and Ukraine: from education to ecology) 101082557 — AFISHE — ERASMUS-EDU-2022-CBHE. В рамках реалізації проекту у 2023 р. в університет закуплено лабораторне обладнання на суму 37 тис. євро.
- Університети - Громади: зміцнення співпраці (Universities-Communities: strengthening cooperation) 101083077 — UNICOM — ERASMUS-EDU-2022-CBHE

➤ ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH

- «Європеїзація докторських студій відповідно до інноваційних принципів підготовки докторів філософії в Європі: разом до спільного майбутнього» («Europeanisation of doctoral studies in line with the innovative doctoral training principles in Europe: towards a common future») 101083493 — EDOCS — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH (Grant Agreement # 101083493)
- «Корпоративна соціальна відповідальність ЄС: виклики та можливості трансформації зв'язків бізнесу та суспільства в Україні» («Embracing EU corporate social responsibility: challenges and opportunities of business-society bonds transformation in Ukraine») 101094100 — EECORE — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH-UA-IBA / ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH (Grant Agreement # 101094100)
- Лінгвістичний вимір поняття безпеки як ключової складової концепції безпечного освітнього середовища: європейський досвід (The linguistic dimension of the notion security as the key component of the concept of a safe educational environment: the European experience) 1094386 — EUSPACED — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH-UA-IBA / ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
- Екстраполяція стратегій ЄС для підвищення медіа грамотності студентів в українських ЗВО (EU strategies extrapolation for boosting students' media literacy in ukrainian HE) 101094334 — EUSELENA — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH-UA-IBA / ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH

За підтримки Британської академії в Королівському аграрному університеті сьогодні проходять стажування 2 викладачів CHAU. За цей час було проведено серію спільних круглих столів, підготовлено три заявки на науково-дослідні проекти і програму подвійних дипломів Master in

Sustainable Agriculture and Food Security з RAU. У рамках фандрайзингової програми, організованої RAU, було закуплено та передано до СНАУ обладнання на суму понад 500 000 грн (твердопаливний котел, дрони, зарядні пристрої та ін.).

У СНАУ активно розвивається міжнародна магістерська програма подвійних дипломів Адміністративний менеджмент (міжнародна версія International Agrarian Management), що була реакредитована у травні 2023 року на наступні 7 років європейським Інститутом акредитації, сертифікації і забезпечення якості ACQUIN.

Крім того в університеті започатковані ще дві програми подвійних дипломів. Завдяки ініціативі Twinning Сумський національний аграрний та Королівський аграрний університет (Великобританія) розпочали реалізацію програми подвійних дипломів «Стійке сільське господарство та продовольча безпека». Вона має міждисциплінарну та прикладну орієнтацію, що робить її унікальною в освітньому просторі України. У межах програми магістранти факультету агротехнологій та природокористування СНАУ мають змогу навчатися одночасно у двох закладах вищої освіти. Викладання забезпечать британські та українські фахівці. До того ж, для ефективного навчання та відпрацювання практичних навичок Королівський аграрний університет передає в користування вишу-побратиму найсучасніші інноваційні прилади.

Спільно з Чеським університетом наук про життя (м. Прага) на інженерно-технологічному факультеті реалізується освітня програма «Агроінженерія».

2023 став роком динамічного розвитку програм міжнародної академічної мобільності студентів СНАУ:

- ☑ відповідно до «Положення про реалізацію права студентів Сумського НАУ на академічну мобільність», затвердженого Вченою радою університету (протокол № 2 від 24.09.21 р.), введеного в дію наказом ректора від 27.09.21 р. № 365-к, на підставі Індивідуальних договорів щодо віртуальної академічної мобільності українських студентів в Університеті прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина) у рамках реалізації проекту Німецької служби академічних обмінів ДААД № 57650509 «Україна цифрова: академічна успішність під час кризи (2022-2023)» **68 студентів** університету пройшли навчання у віртуальному семестрі за програмою академічного обміну в Університеті прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина) на період з 12 вересня 2022 року до 28 лютого 2023 року та **27 студентів** проходять навчання з 11 вересня до 14 лютого 2024 року;
- ☑ у рамках реалізації проекту Erasmus+ Key Action 1 (KA171, 2021-2027)
 - були направлені на навчання за програмою академічного обміну в університет Афьон Коджатепе (Afyon Kocatepe University) Туреччина на період з 20 лютого 2023 року до 18 червня 2023 року **2 студенти** факультету економіки та менеджменту.

- були направлені **7 студентів** на навчання за програмою академічного обміну в університет прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина) на період з 11 квітня 2023 року до 30 вересня 2023 року нижчезказаних студентів:
- була направлена **1 студентка** 1 курсу ОС «Магістр», спеціальності «Ветеринарна медицина» факультету ветеринарної медицини на навчання за програмою академічної мобільності в університет прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина), міжнародний літній семестр «Сільське господарство, продовольство та харчування», на період з 14 квітня 2023 року до 12 липня 2023 року,
- була направлена **1 студентка** 1 курсу ОС «Бакалавр», спеціальності 073 «Менеджмент» факультету економіки та менеджменту на навчання за програмою академічного обміну в університет природничих наук (Чехія) на період з 1 червня 2023 року до 31 липня 2023 року.

З 17 липня по 22 липня 2023 року на базі Університету прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (HSWT) пройшла міжнародна літня школа «Use of digital teaching tools at the HSWT». Захід відбувся в рамках проєкту DAAD «Support of the digitalization of Ukrainian agricultural universities». За результатами конкурсного відбору 7 студентів нашого університету та коледжів змогли взяти участь у цій літній школі.

За активної підтримки міжнародного відділу СНАУ 7 студентів магістерської програми подвійних дипломів Адміністративний менеджмент стали стипендіатами Німецького фонду академічних обмінів ДААД. Стипендії направлені на підтримку українських студентів, які навчаються і перебувають в Україні.

Також СНАУ успішно розпочав співпрацю із Ротарі клубом Байльнгрис-Альтмюльюра (Німеччина). Клуб входить до глобальної мережі громадських добровольців, членами якої є 1,2 млн лідерів бізнесу та представників професійної еліти. Завдяки цьому партнерству 60 студентів стали стипендіатами Ротарі на наступні 2 роки з метою фінансування навчання в СНАУ загальною сумою 60 тис. Євро.

4. ВИХОВНА, КУЛЬТУРНО-МАСОВА ТА СПОРТИВНО-МАСОВА РОБОТА

4.1. Єдність навчального і виховного процесів

Виховна робота, що реалізується в Сумському НАУ, є невід'ємною частиною освітньо-навчального процесу і проводиться на плановій основі у відповідності до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Конституції України, Статутом Університету, Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025 роки, Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та іншими нормативно-правовими документами, що регламентують навчальну та позанавчальну діяльність. На кожний навчальний рік розробляється план виховної роботи в

університеті. Відповідно, затверджуються плани виховної роботи факультетів, кураторів академічних груп.

Навчально-виховний процес у 2023 році був направлений на створення сприятливих умов для всебічного розвитку студентів під час військового стану, їх адаптації в соціумі, формування демократичного світогляду, ціннісних орієнтирів, засвоєння морально-етичних норм, сприйняття власної індивідуальності, впевненості в собі; усвідомлення вибору здорового способу життя; пропаганду духовних надбань українського народу; виховання любові до рідної землі, мови; формування правової культури, негативного ставлення до протиправних діянь; розвиток студентського самоврядування, співпрацю з закладами охорони здоров'я та громадськими організаціями.

Протягом 2023 року в університеті організовані і проведені численні семінари, круглі столи, конференції, лекції виховної тематики, тренінгові заняття, присвячені актуальним проблемам громадського життя, національно-патріотичного формуванню молоді.

Також протягом року проводилась волонтерська діяльність – систематичні благодійні акції, лотереї, аукціони підтримку ЗСУ, ТРО, дітей з онкогематологічного центру, дітей-сиріт (Кожен із нас Святий Миколай; Відкрий серце для добра; Зігрій ЗСУ; Здав кров – врятуй життя ЗСУ;).

У 2023 році на факультетах для студентів проведено 665 виховних заходів, із них морально-етичного спрямування – 74; інтелектуально-духовного – 87; національно-патріотичного – 144; громадсько-правового – 94; трудового – 78; екологічного – 58; родинно-сімейного – 52; формування здорового способу життя – 78.

4.2. Удосконалення індивідуальної, виховної і профілактичної роботи

З метою систематичного аналізу результатів навчальних досягнень, відвідування навчальних занять, розгляду здійснених студентами правопорушень, забезпечення виконання студентами своїх обов'язків, захисту прав студентів, посилення участі студентів у громадському житті груп, факультетів, університету, сприяння гармонійному розвитку особистості на факультетах проводяться засідання навчально-виховних комісій.

У 2023 році на факультетах проведено 192 навчально-виховних комісій, на яких розглянуті питання порушення правил поведінки студентів, пропуски навчальних занять, неуспішність, порушення правил проживання в гуртожитку, антисанітарний стан кімнат тощо.

На внутрішньому обліку у 2023 році перебувало 7 студентів, які скоїли правопорушення (вживання спиртних напоїв).

4.3. Організація соціально-психологічної допомоги студентам

Нові соціальні вимоги, відповідні стратегічні зміни розвитку освіти України та загальносвітові тенденції актуалізують соціально-психологічний супровід навчально-виховного процесу та формують загальне спрямування діяльності психологічної служби системи освіти. Це супровід суспільно

значущих освітянських інновацій, соціально-психологічний супровід студентів із сімей вимушено переміщених осіб, студентів-сиріт, дітей з інвалідністю, студентів «групи ризику», створення умов для соціально-психологічного комфорту і безпеки молоді.

Серед студентів СНАУ є такі категорії, як студенти-сироти і студенти, позбавлені батьківського піклування (88 чол.), студенти із числа внутрішньо переміщених осіб (67 чол.), студенти із малозабезпечених (13 чол.) та багатодітних родин (64 чол.), діти учасників бойових дій (87 чол.), учасники бойових дій (30 чол.), особи з інвалідністю (26 чол.), діти шахтарів (1 чол.). Дані категорії студентів потребують постійного соціально-психологічного супроводу.

З метою сприяння створенню умов для соціального та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, охорони психічного здоров'я і надання психологічної та соціальної допомоги (психологічної підтримки) всім учасникам освітнього процесу у СНАУ працює практичний психолог та соціальний педагог.

Упродовж 2023 року практичними психологами надано індивідуальних консультацій 984 та групових консультацій 150 студентам, а також викладачам надано 55, з боку батьків 22 консультацій. Просвітницькою роботою було охоплено понад 3350 студентів (тренінги по адаптації першокурсників; «Шкідливі звички», «Як впоратися зі стресом під час війни», «Депресія: та як з нею боротися», «Вчимося розуміти один одного», «Подолання тривоги у військовий час», «Психологія відносин: від простого до складного», «Головне питання сьогодні: ти як?», «Комунікативні навички» тощо. У рамках кураторських годин проведена профілактична робота), діагностичною роботою охоплено 3200 студент.

Соціальним педагогом було проведено понад 165 консультацій з наступних тем: онлайн-консультації пільгового контингенту університету з питань соціального захисту їхніх прав та обов'язків з метою сприяння соціального розвитку взаємин, родин групи соціального ризику щодо соціально-педагогічної діяльності з метою вирішення проблем виховання та навчання здобувачів вищої освіти в університеті, індивідуальні консультації на тему: «Роз'яснювальна робота щодо законодавства, яке регулює права внутрішньо переміщених осіб, учасників АТО, УБД» з метою соціально-психологічного супроводу здобувачів вищої освіти даної категорії тощо.

4.4. Діяльність творчих колективів

З метою розвитку естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності, формування у молоді естетичних поглядів, смаків, які ґрунтуються на українських народних традиціях та кращих надбаннях світової культури, в університеті працюють творчі гуртки.

Народний ансамбль народного танцю «Весна» отримав досягнення в 2023 році у Всеукраїнському фестивалі народної хореографії «Покутські витоки», м. Коломия (І місце), у Всеукраїнському фестивалі – конкурсі «Танцювальний оберіг», м. Київ (ГРАН-ПРІ), у Всеукраїнському фестивалі

Viva star, м. Київ (I премія), у Всеукраїнському фестивалі національних меншин " Ми разом", М. Суми (I місце).

Зразковий ансамбль сучасного бального танцю «Sway» отримав досягнення у 2023 році у Міжнародному конкурсі мистецтв «FreshArt», м. Київ. (I місце); Міжнародному конкурсі талантів «SOUL», м. Київ, (I місце); Міжнародному конкурсі мистецтв «ЛеопART», м. Київ, (I місце); Міжнародному конкурсі мистецтв «Made In Ukraine», м. Київ, (I місце); Міжнародному конкурсі талантів «ДІМ ДЛЯ ДУШ», м. Київ - ГРАН-ПІ (12 дипл.) ; Міжнародному конкурсі талантів «ПАЛІТРА ТАЛАНТІВ» - INTERNATIONAL TALENT COMPETITION «PALETTE TALENTS», м. Київ - ГРАН-ПІ (12 дипл.), I премія (12 дипл.); Міжнародному конкурсі талантів «ЄВРО ВЕСНА» - INTERNATIONAL TALENT COMPETITION «ЄВРО ВЕСНА», м. Київ - II премія (12 дипл.); Міжнародному конкурсі талантів «VIVA STAR» - INTERNATIONAL TALENT COMPETITION «VIVA STAR», м. Київ - I премія (12 дипл.); Всеукраїнському фестивалю-конкурсі мистецтв «Talents SHOW», м. Суми - II місце (8 дипл.), III місце (8 дипл.); Всеукраїнському хореографічному фестивалю «Тенденція» м. Суми - II місце; Всеукраїнському фестивалю-конкурсі дитячої та юнацької творчості «ROYAL DANCE» м. Суми - I місце.

Зразковий ансамбль сучасного танцю «Шарм» отримав досягнення у 2023 році у Всеукраїнському фестивалю хореографічного мистецтва «DKDANCE», м. Тернопіль (Мовчати - I місце), Всеукраїнський фестиваль національних меншин «Ми разом» м. Суми (Мовчати - II місце Історія одного даху - I місце), International talented competition Viva star, м. Київ (СОЛОВЕЙ - II місце, МАВКА - I місце, НА ЛЕТІЛИ ЖУРАВЛІ - I місце).

Студентський вокальний ансамбль «Струна» отримав досягнення в 2023 році у Міжнародному конкурсі Мистецтв «Зірки навколо» м. Київ (I місце), у Міжнародному конкурсі «Арт Геній», м. Суми (I місце), у Міжнародному конкурсі MARATHON DER TALENTE, м. Відень, у Всеукраїнському фестивалю-конкурсі ROYAL TALENTS, м. Суми (I місце).

4.5. Спортивні здобутки

З метою формування фізичної культури особистості, створення умов для загальноосвітньої і професійної підготовки студентської молоді та нарощування на цій основі інтелектуального, творчого і культурного багатства держави в університеті працюють спортивні секції (9 секцій, 140 студентів).

У 2023 році отримала перемогу у змаганнях у м. Суми в Чемпіонаті Сумської області з легкої атлетики серед ветеранів, дорослих та юнаків (штовхання ядра) I місце студентка факультету ветеринарної медицини - Кириченко Анна.

У м. Суми взяв участь та зайняв III місце в Чемпіонаті Сумської області з класичного жиму та жиму лежачі, студент факультету економіки і менеджменту – Олег Дегтяренко.

У м. Вінниця проходила XVIII літня Універсіада України з футболу. Студентка біолого— технологічного факультету Аліна Корж в складі збірної команди Сумської області посіла III місце.

У м. Суми взяв участь та переміг у відкритих обласних змаганнях з біатлону, присвячених пам'яті МС МК Р. Звонкова та ветеранів Сумського біатлону студент факультету агротехнологій та природокористування – Богдан Корнієнко, та зайняв III почесне місце.

У м. Суми проходили змагання чемпіонату КДЮСШ «Україна» ім. О. КУЛЛИКА з загально-фізичної підготовки серед юніорів 2004-2005 р.н., студент інженерно-технологічного факультету – Жигер Денис зайняв II почесне місце.

У жовтні 2023 року у м. Рівне пройшов Чемпіонат з боротьби на Кубок України та Всеукраїнський турнір з козацького двобою, II місце виборов студент юридичного факультету – Андрій Бояр.

Також у жовтні у м. Мена пройшов відкритий Чемпіонат Менської міської територіальної громади зі станової тяги серед дорослих, студент інженерно-технологічного факультету – Богдан Милько і зайняв III місце.

У листопаді у м. Тернопіль пройшов Всеукраїнський турнір «Тернове поле», у якому II почесне місце посів Мусієнко Володимир, студент факультету агротехнології та природокористування.

Також студенти Сумського НАУ є майстрами та кандидатами в майстри спорту України, а саме: Мусієнко Володимир, студент факультету агротехнології та природокористування – КМС з вільної боротьби, Легких Олег, студент юридичного факультету – МС України з вільної боротьби.

5. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ГОСПОДАРСЬКИЙ СТАН УНІВЕРСИТЕТУ

Важливою складовою успішної, ефективної роботи університету є якісна матеріальна база, її ефективне використання, раціональна організація фінансової та адміністративно-господарських служб.

Незважаючи на складні умови роботи, пов'язані з військовою агресією в країні у 2023 році університетом здійснювалася робота щодо забезпечення високої ефективності діяльності та стійкого фінансово-економічного стану. Зусилля спрямовувалися на збільшення обсягів фінансування за рахунок пошуку та залучення додаткових надходжень до бюджету, економне та раціональне його використання.

Якість освіти значною мірою залежить від фінансового забезпечення її діяльності, тому джерелами фінансування доходів університету у 2023 році були:

- 1) кошти, отримані з бюджету (загальний фонд);
- 2) кошти, отримані за рахунок надання платних послуг (спеціальний фонд), який складається із:
 - надходження від навчання вітчизняних студентів за контрактом;
 - надходження від навчання іноземних громадян;

- надходження від здійснення наукової діяльності;
 - надходження від діяльності структурних підрозділів, що надають платні послуги;
 - надходження від реалізації продукції комбінату громадського харчування;
 - надходження від надання комунальних послуг та проживання в гуртожитку;
 - надходження від реалізації с.-г. продукції;
 - надходження від оренди приміщення та реалізації майна.
- 3) кошти, отримані від благодійних внесків, грантів та дарунків;
- 4) кошти, отримані від місцевого бюджету у вигляді субвенції на капітальний ремонт укриття гуртожитку №2.

У 2023 році університет по загальному фонду (за основною та стипендіальною програмою) профінансовано на суму 146640,7 тис. грн., що менше на 8,1 % порівняно з минулим роком.

Відхилення відбулося за рахунок зменшення фінансування стипендіального фонду на 358,7 тис. грн та основними програмами на 12628,7 тис. грн.

Надходження до спеціального фонду склали 169457,6 тис. грн, що більше порівняно з минулим роком на 88,5%.

Загальні обсяги та структура фінансування діяльності університету у 2022-2023 роках

Джерело фінансування	2022		2023		Відхилення, +,-
	Сума, тис. грн.	Структура, %	Сума, тис. грн.	Структура, %	
Загальний фонд державного бюджету (за основною та стипендіальною програмою)	159628,1	64,0	146640,7	46,4	-12987,4
Спеціальний фонд державного бюджету (за програмою 2201160)	89861,2	36,0	169457,6	53,6	79596,4
УСЬОГО	249489,3	100,00	316098,3	100	66609

Фінансування, отримане з державного бюджету, використовувалось протягом 2023 року на оплату поточних видатків згідно із затвердженим Міністерством освіти і науки України кошторисом (п.6.25. Контракту).

Структура надходжень відокремлених структурних підрозділів фахових коледжів відображена в наступній таблиці:

Обсяги та структура фінансування діяльності відокремлених структурних підрозділів – фахових коледжів СНАУ у 2023 році

Назва	Загальний фонд державного бюджету		Спеціальний фонд державного бюджету (власні кошти)	
	Сума, тис. грн.	Структура, %	Сума, тис. грн.	Структура, %
ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ»	40512,5	36,2	14886,4	33,1
ВСП «Маловисторопський фаховий коледж СНАУ»	12596,9	11,3	2600,8	5,8
ВСП «Охтирський фаховий коледж СНАУ»	16227,8	14,5	12407,6	27,6
ВСП «Путивльський фаховий коледж СНАУ»	14694,1	13,2	3096,3	6,9
ВСП «Роменський фаховий коледж СНАУ»	14991,4	13,4	5469,9	12,1
ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ»	12709,3	11,4	6525,2	14,5
УСЬОГО	111732	100	44986,2	100

Університет у 2023 р., як і в попередні роки, забезпечив у повному обсязі виплати заробітної плати, стипендій, надбавок, доплат до заробітної плати та виплату грошової допомоги на оздоровлення до щорічної відпустки науково-педагогічним, педагогічним працівникам, працівникам бібліотеки, медичним працівникам Університету (п.6.23 Контракту).

Обсяги та структура видатків за рахунок загального фонду університету у 2022-2023 роках

Статті витрат	2022	2023	Відхилення, +/-
Заробітна плата з нарахуваннями	117 043,5	104870,3	-12173,2
Соціальні виплати дітям-сиротам	3 725,3	4947,4	1222,1
Оплата енергоносіїв	9 096,8	7611,1	-1485,7
Стипендії	28 938,9	29154	215,1
Придбання товарів, робіт та послуг	809,7	57,9	-751,8
Видатки на відрядження	13,9	0	-13,9
Капітальні видатки	0,00	0	0
УСЬОГО	159 628,1	146640,7	-12987,4

Однак, відсутність додаткового фінансування (за формулою) від Міністерства по загальному фонду вплинула в сторону зменшення на такі показники, як оплата праці (-12173,2 тис. грн.), оплата енергоносіїв (-1485,7 тис. грн.), придбання товарів, робіт та послуг (-751,8 тис. грн.), видатки на відрядження (-13,9 тис. грн.). (п.6.21 Контракту).

Але, незважаючи на складні умови, університет знайшов внутрішні та зовнішні резерви для уникнення заборгованості по захищеним статтям.

Структура видатків загального фонду фахових коледжів відображена у наступній таблиці :

Обсяги та структура видатків за рахунок загального фонду ВСП - фахових коледжів СНАУ у 2023 році

Статті витрат	Сума, тис. грн.	% в структурі
Заробітна плата з нарахуваннями	81154,1	72,6
Соціальні виплати дітям-сиротам	3100,3	2,8
Оплата енергоносіїв , товарів, робіт, послуг	4379,3	3,9
Стипендії	17374,5	15,6
Капітальні видатки	5723,8	5,1
УСЬОГО	111732	100

Основними джерелами наповнення спеціального фонду університету у 2023 році були такі:

Обсяги та структура джерел наповнення спеціальному фонду університету у 2022-2023 роках, тис. грн.

Статті доходів	2022	2023	Відхилення (+,-)
Доходи, отримані від освітньої діяльності:	61840,1	136549,5	74709,4
надходження від навчання вітчизняних студентів	45143,5	100467,2	55323,7
надходження від навчання іноземних громадян	6431,7	19860,7	13429
надходження від діяльності структурних підрозділів, що на надають платні послуги	10264,9	16221,6	5956,7
Доходи, отримані від господарської діяльності:	12998,7	15191,5	2192,8
надходження від реалізації продукції комбінату громадського харчування	1598,1	2844,8	1246,7
надходження від надання комунальних послуг та проживання в гуртожитку	9911,3	10961,4	1050,1
надходження від реалізації с. – г. продукції	968,1	926,8	-41,3
надходження від оренди	521,2	458,5	-62,7
Доходи від отриманих благодійних внесків, грантів та дарунків	12402,0	12116,6	-285,4
Субвенція, отримана від місцевого бюджету	2620,4	5600	2979,6
УСЬОГО	89861,2	169457,6	79596,4

Запроваджений воєнний стан в країні впливає на надання освітніх послуг іноземним студентам, внаслідок чого університетом недоотримано коштів в порівнянні з минулим роком (-4376,0 тис. грн.), а також від всієї господарської діяльності університету за власними надходженнями (- 6374,2 тис. грн.).

Але завдяки наполегливій роботі колективу були залучені додаткові джерела надходжень, як дохід від благодійних внесків 12402,0 тис. грн. за рік, що на 4565,5 тис. грн. більший за минулий рік, та отримана

субвенція із місцевого бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів на капітальний ремонт укриття гуртожитку №2 в сумі 5600,0 тис. грн.

Кошти, які надійшли до спеціального фонду університету, використані на утримання університету – виплату заробітної плати з нарахуваннями, сплату комунальних послуг, забезпечення навчального процесу, утримання гуртожитків та житлових будинків, поточних ремонтів будівель і споруд, сплату податків, придбання продуктів харчування для комбінату громадського харчування, закупівлю паливно-мастильних матеріалів, будівельних матеріалів, господарського інвентаря та ін.

Кошти, які надійшли до спеціального фонду відокремлених структурних підрозділів, використані на виплату заробітної плати з нарахуваннями, сплату комунальних послуг, забезпечення навчального процесу, утримання гуртожитків та житлових будинків, поточних ремонтів будівель і споруд, сплату податків, придбання продуктів харчування, паливно-мастильних матеріалів та ін. представлені в наступній таблиці:

Обсяги та структура джерел наповнення спеціальному фонду відокремлених структурних підрозділів – фахових коледжів СНАУ у 2023 році

Статті витрат	Сума, тис.грн.	% в структурі
ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ»		
Доходи, отримані від освітньої діяльності	4083,8	27,4
Доходи, отримані від господарської діяльності	6201,1	41,7
Надходження від оренди та реалізації майна, інші	49,3	0,4
Доходи від отриманих благодійних внесків, грантів та дарунків	4552,2	30,5
ВСП «Маловисторопський фаховий коледж СНАУ»		
Доходи, отримані від освітньої діяльності	2315	89
Доходи, отримані від господарської діяльності	270,7	10,4
Надходження від оренди та реалізації майна, інші	0	
Доходи від отриманих благодійних внесків, грантів та дарунків	15,1	0,6
ВСП «Охтирський фаховий коледж СНАУ»		
Доходи, отримані від освітньої діяльності	3641,7	29,3
Доходи, отримані від господарської діяльності	2592,6	20,9
Надходження від оренди та реалізації майна, інші	10,2	0,1
Доходи від отриманих благодійних внесків, грантів та дарунків	1236,9	10
Субвенція та інші надходження	4926,2	39,7
ВСП «Путівльський фаховий коледж СНАУ»		
Доходи, отримані від освітньої діяльності	2533,7	81,8
Доходи, отримані від господарської діяльності	68,7	2,2
Надходження від оренди та реалізації майна, інші	9	0,3
Доходи від отриманих благодійних внесків, грантів та дарунків	484,9	15,7

ВСП «Роменський фаховий коледж СНАУ»		
Доходи, отримані від освітньої діяльності	2133,8	39,1
Доходи, отримані від господарської діяльності	2620,2	47,9
Надходження від оренди та реалізації майна, інші	55,4	1
Доходи від отриманих благодійних внесків, грантів та дарунків	600,5	10,9
Субвенція	60	1,1
ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ»		
Доходи, отримані від освітньої діяльності	6319,2	96,8
Доходи, отримані від господарської діяльності	1,9	0,1
Доходи від отриманих благодійних внесків, грантів та дарунків	204,1	3,1

Використання коштів університетом по спеціальному фонду за 2023 рік порівняно з 2022 роком характеризується використанням власних ресурсів на покращення матеріально-технічної бази навчального закладу на загальну суму + 46690,6 тис. грн. , у тому числі зросли виплати по заробітній платі на 24713,7 тис. грн. внаслідок підвищення мінімальної заробітної плати на законодавчому рівні та виплати заохочень.

Фінансові ресурси університету першочергово спрямовуються на соціальний захист працівників Університету, де найбільшу питому вагу мають видатки на оплату праці, премії, матеріальну допомогу.

2023 рік характеризується не тільки значними витратами на заробітну плату з нарахуваннями на неї, а також покращенням матеріальної бази університету.

Структура та динаміка основних статей використання коштів спеціального фонду університету (власні джерела надходжень) у 2022-2023 роках

Статті витрат	2022	2023	Відхилення,+,-
Заробітна плата з нарахуваннями	54785,1	79498,8	24713,7
Придбання товарів, робіт і послуг	15868,1	21887,3	6019,2
Відрядження	427,6	1155,7	728,1
Оплата комунальних послуг	12466,6	12651,6	185
Соціальні виплати	306,3	218,8	-87,4
Придбання обладнання довгострокового користування, література	672,6	5262,1	4589,5
Капітальні видатки на будівництво, реконструкцію, реставрацію та ремонти	213,8	10756,3	10542,5
УСЬОГО	84740,1	131430,7	46690,6

Фінансові ресурси університету першочергово спрямовуються на соціальний захист працівників Університету, де найбільшу питому вагу мають видатки на оплату праці, премії, матеріальну допомогу.

Структура та напрями використання коштів спеціального фонду фаховими коледжами Сумського НАУ відображені у наступній таблиці:

Структура та динаміка основних статей використання коштів спеціального фонду відокремлених структурних підрозділів – фахових коледжів СНАУ у 2023 році

Статті витрат	Сума, тис грн.	% в структурі
Заробітна плата з нарахуваннями	17275,1	45,4
Придбання матеріалів, обладнання, інвентарю	7811,4	20,5
Придбання продуктів харчування	378,8	1
Оплата послуг сторонніх організацій	6605,2	17,4
Відрядження	61,4	0,2
Оплата енергоносіїв	5676,6	14,9
Сплата податків	226,3	0,6
ВСЬОГО	38034,8	100

Використання коштів загального та спеціального фондів на виплату заробітної плати у 2022-2023 р. відображено в таблиці.

Питома вага фонду оплати праці університету за 2022-2023 рр.

Роки	Показники	Загальний фонд	Спеціальний фонд	% по загальному фонду в заг фонді оплати праці	% по спеціальному фонду в заг фонді оплати праці
2022	Заробітна плата	117 043,5	54785,1	68	32
2023	Заробітна плата	104870,3	79498,8	57	43

У 2023 році вдалося зберегти співвідношення виплат заробітної плати між загальним та спеціальним фондами відповідно до приведеного контингенту.

Структура та динаміка використання коштів на видатки соціального спрямування у 2022-2023 рр.

Статті витрат	Видатки за 2022рік	% в структурі ФОП	Видатки за 2023рік	% в структурі ФОП	Відхилення, (+,-)
Допомога на оздоровлення науково- педагогічним працівникам, тис. грн.	3718,0	2,1	3733,9	2,5	15,9
Матеріальне заохочення (премії), тис. грн.	9318,4	5,5	11087,3	7,5	1768,9
Матеріальна допомога, тис. грн.	429,1	0,25	463,6	0,31	34,5
Виплата допомоги на оздоровлення на 1 науково- педагогічного працівника, грн.	9794,5	*	10798	*	1003,5
Виплата матеріальної допомоги на 1 працівника обслуговуючого персоналу, грн.	787,8	*	885,1	*	97,3
<i>Всього видатків соціального спрямування</i>	13465,5	*	15284,8	*	1819,3

Порівняно з 2022 роком у 2023 році відбулося збільшення видатків соціального спрямування на 1819,3 тис. грн. за рахунок збільшення фонду матеріального заохочення (премій). Обов'язкові виплати науково-педагогічному та педагогічному персоналу здійснені у повному обсязі.

Дебіторська заборгованість станом на 01.01.2024 за видатками зареєстрована в Держказначейській службі України як попередня оплата за газ і складає — 744,9 тис грн

Станом на 01.01.2024 кредиторська заборгованість відсутня.

Усі юридичні та фінансові зобов'язання взяті в межах бюджетних призначень на 2023 рік.

На стипендіальне забезпечення студентів та аспірантів у 2023 р. витрачено 29154,0 тис. грн. Це кошти Державного бюджету. Мінімальний розмір стипендії становить 2000 грн., студента-відмінника 2910 грн.

На підтримку в оплаті за навчання у сфері сільського господарства для студентів Сумського НАУ із зон бойових дій в Україні було укладено угоду з німецькою міжнародною добровільною клубною організацією RotaryClub. Шістдесят студентів університету отримали можливість оплатити коштами клубу своє навчання в еквіваленті 515 євро на рік.

Оплата у 2023 році від клубу надійшла в еквіваленті 1199,9 тис. грн.

Національна підтримка Сумського НАУ в період воєнного стану в Україні відбувалася у вигляді надходжень від благодійників необхідного обладнання для навчальних цілей та господарської діяльності.

Для обладнання пунктів укриття в університеті від організації ВФ “Українська команда” було отримано благодійну допомогу у вигляді гнучких баків та профільного полотна на загальну суму 57,4 тис. грн.

Для уникнення негативних наслідків можливого блек-ауту ГО «Сумський бабський батальйон» надав генератори на суму 47,8 тис грн.

Департамент соціального захисту надав гуманітарну допомогу у вигляді радіаторів масляних та дизельного генератора на суму 77,1 тис. грн.

З метою забезпечення безперебійного навчального процесу ФОП Вірченко А.В. надав монітори на суму 14,6 тис. грн, Приватбанк - плазменну панель на суму 8,5 тис. грн.

Рішенням загальних зборів ПАТ “Сумиобленерго” було надано допомогу у вигляді електроматеріалів на суму 6,2 тис. грн.

Для підтримки органічного виробництва Федерацією органічного руху України було надано допомогу 20,7 тис. грн.

На покращення та підтримку матеріально-технічної бази університету БО “Благодійним фондом випускників СНАУ” було передано матеріалів на загальну суму 11884,3 тис. грн.

Державне майно, що перебуває на балансі Університету, використовується ефективно, за призначенням. Стан його збереження характеризують такі показники:

- первісна вартість державного майна, що перебуває на балансі Університету станом на 31 грудня 2023 року, складає 419630,8 тис. грн.; (необоротні активи, біологічні активи, виробничі запаси, інші нефінансові активи).

Порівняно з 2022 роком цей показник збільшився на 8445,9 тис. грн за рахунок інвестування у капітальні видатки протягом року:

- кількість матеріально відповідальних осіб, за якими закріплено майно – 231;

- кількість договорів про матеріальну відповідальність – 231.

Річна інвентаризація майна, коштів і фінансових зобов'язань за 2023 р. проведена в повному обсязі. Протокол результатів інвентаризації затверджено на засіданні робочої інвентаризаційної комісії. Щомісячно проводяться перевірки матеріально відповідальних осіб щодо додержання правил збереження та експлуатації державного майна.

Бухгалтерська звітність як єдина система даних про майновий та фінансовий стан Університету, статистична звітність та інші відомості про роботу ВНЗ до контролюючих органів подавались в установлені строки. (п.6.12 Контракту)

Розрахунки з установами, організаціями, банками, постачальниками та іншими організаціями Університет здійснює своєчасно. Прострочена заборгованість відсутня. Зі сплати податків і зборів борги відсутні. Обслуговування і використання бюджетних коштів, укладання договорів оренди нерухомого майна, закріпленого за Університетом, здійснюється відповідно до встановленого порядку.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УНІВЕРСИТЕТУ.

Використання коштів на матеріальну підтримку та матеріально-технічне забезпечення університету, тис. грн.

Показники	2022	2023	Відхилення, +-
Паливно-мастильні матеріали та запчастини	2256,2	2344,7	88,5
Будівельні матеріали (зокрема електро, сантехнічні, виготовлення меблів)	4994,1	4023,1	-971
Навчальні матеріали, посібники	187,0	300,1	113,1
Комп'ютерна техніка та обладнання	2351,5	3631,2	1279,7
Господарські матеріали (інвентар, засоби гігієни та ін.)	2925,3	3404,3	479
Придбання матеріалів для ведення с. – г. діяльності	103,7	149	45,3
Навчальне обладнання, інструменти, прилади та інвентар	337,3	1062,5	725,2
Усього	13155,1	14914,9	1759,8

Протягом 2023 року було використано коштів у сумі 14914,9 тис. грн. на розвиток матеріально-технічної бази.

Це більше на — 1759,8 тис. грн., порівняно з 2022 роком. Постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590 (зі змінами) “Про

затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану” визначені першочергові напрями видатків, пов’язані з обороноздатністю країни, тому кошти університету на поповнення матеріально-технічної бази спрямовувались відповідно до встановлених лімітів.

Крім того, протягом року проводилися антикризові заходи щодо підтримання будівель і споруд навчального закладу в належному стані. Витрати на проведені ремонти відображені в наступній таблиці :

Загальні обсяги проведених ремонтів на покращення матеріально-технічної бази університету у 2023 році

Джерело фінансування	тис. грн		
	2022	2023	+;-
Проведені поточні та капітальні ремонти будівель та споруд, проведено благоустрій території Сумського НАУ	7639,5	16179,3	8539,8
УСЬОГО	7639,5	16179,3	8539,8

Порівняно з 2022 роком у 2023 році відбулося збільшення видатків на проведення ремонтів в університеті на 8 539,8 тис. грн, у тому числі за рахунок коштів спеціального фонду на суму 2939,8 тис грн та наданої субвенції з місцевого бюджету на капітальний ремонт укриття гуртожитку №2 на суму 5600,0 тис. грн

Проведені витрати на ремонти гуртожитків та корпусів СНАУ відділом капітального будівництва відрядним способом власними силами на суму 4 731,9 тис грн.

Підрядним способом виконанні роботи на суму 11 447, 4 тис. грн., у тому числі проведено ремонт покрівлі навчального та головного корпусів; виготовлено проектно-кошторисна документація на виконання різноманітних робіт; проведено поточний ремонт укриття для інженерного та харчового факультетів; проведено ремонт труби газової котельні; поточний ремонт асфальтних доріжок СНАУ; встановлене відеоспостереження на гуртожитках №1№2№3№4; поточний ремонт вимощення гуртожитку; проведено утеплення фасадів навчального корпусу; виконано капітальний ремонт укриття в гуртожитку №2 за кошти субвенції з місцевого бюджету; проведена реконструкція системи опалення теплиці з лабораторно-побутовим корпусом тощо. Протягом року для забезпечення господарської діяльності було придбано 5 генераторів на суму 293,5 тис. грн.

Для опалювального періоду 2023-2024 року заготовлено 100% (3 000 м3) дров на 4 943,9 тис. грн., підготовлені 2 твердопаливні та газова котельні, сформований місячний запас ГСМ.

Стале функціонування альтернативного опалення (5 котлів - 3-х мегаватна і 2-х мегаватна котельня) дає змогу дотримуватися в навчальних корпусах санітарних норм в межах **18-19** градусів тепла .

Використання с.-г. угідь у 2022-2023 роках, тис. грн.

Показники	од. виміру	2022	2023	Відхилення, +/-
Усього земельних угідь :	Га	523,18	523,18	*
- з них сільськогосподарських угідь	Га	432,56	432,56	*
- з них обробляється власними силами	Га	66,12	66,12	*
Фінансові результати				
Усього надійшло коштів від обробітку ґрунту	тис.грн.	1469,4	1810,8	341,4
Отримано доходу від обробітку гектарів власними силами				
Від обробітку власними силами	грн/га	360,9	389,4	28,5

Надходження від обробітку ґрунту у звітному 2023 році більше від минулорічного на 341,4 тис. грн. Від обробітку ґрунту власними силами на дослідних ділянках рівень доходу на 1 Га підвищився на 28,5 грн.

6. ДОДЕРЖАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УНІВЕРСИТЕТІ

З метою неухильного дотримання вимог антикорупційного законодавства України Університет реалізує Антикорупційну стратегію.

Антикорупційні заходи в діяльності Сумського НАУ передбачені Антикорупційною програмою Університету, схвалена рішенням Вченої ради Сумського НАУ (протокол від 31.01.2023 р. № 11) та затверджена Наказом ректора Сумського НАУ від 01.02.23 р. № 48 –К).

Дія Антикорупційної програми поширюється на всіх посадових та службових осіб, інших працівників Університету та його відокремлених структурних підрозділів (фахових коледжів).

Зокрема, Університетом в особі фахівця з питань запобігання та виявлення корупції на протязі 2023 року здійснені наступні основні антикорупційні заходи:

- здійснений постійний нагляд, контроль, моніторинг та перевірки дотримання всіма посадовими особами та іншими працівниками Університету Закону України «Про запобігання корупції» та Антикорупційної програми Сумського НАУ;

- проведена перевірка дотримання встановлених вимог посадовими особами Сумського НАУ під час проведення вступної кампанії 2023 року в умовах воєнного стану;

- проведений антикорупційний контроль та здійснені відповідні антикорупційні перевірки (зі складенням відповідних протоколів) за проведенням літньої заліково-екзаменаційної сесії 2022/2023 н.р. та зимової заліково-екзаменаційної сесії 2023/2024 н.р.;

- проведений антикорупційний контроль та здійснені відповідні антикорупційні перевірки проведення захисту кваліфікаційних робіт здобувачами освіти Сумського НАУ;

- проведені антикорупційні перевірки відповідності нормативних документів структурних підрозділів Університету чинному антикорупційному законодавству;
- проведене постійне опрацювання проектів локальних актів Університету (наказів, розпоряджень) та укладених Сумським договорів на предмет наявності корупціогенних факторів;
- проведений антикорупційний контроль врегулювання та існування конфлікту інтересів в діяльності посадових осіб університету;
- працівникам університету надані відповідні роз'яснення та консультації (пов'язані із застосуванням Закону України «Про запобігання корупції» та Антикорупційної програми Сумського НАУ) посадовим особам та іншим працівникам Університету;
- ідентифіковані корупційні ризики в діяльності структурних підрозділів університету та здійснені відповідні антикорупційні заходи щодо їх усунення;
- проведене анонімне анкетування студентів всіх факультетів Сумського НАУ з питань розуміння поняття корупції, її існування в світі та в Україні, видів корупційних правопорушень та шляхів подолання корупції;
- проведені зустрічі та заняття (семінари, вебінари, наради тощо) зі структурними (в тому числі відокремленими) підрозділами Університету з питань дотримання вимог Антикорупційної програми Сумського НАУ на 2023-2024 роки.

7. УПРАВЛІНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

7.1. Рада ректорів закладів вищої освіти Сумської області. Наглядова рада Сумського НАУ.

У 2023 році відбулося п'ять засідань ради ректорів закладів вищої освіти Сумської області на яких розглядалися питання особливостей організації освітнього процесу, безпечного освітнього середовища в умовах війни (за участі Голови Сумської обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації Володимира АРТЮХА), зміни в освітньому законодавстві України (за участі Народного депутата України, Голови підкомітету з питань вищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Юлії ГРИШИНОЇ), призначення іменних стипендій студентам закладів вищої освіти Сумської області, вступ та навчання іноземних студентів, підтримка бізнесу через заміну мобілізованих працівників підприємств студентами старших курсів інші важливі питання.

Протягом 2023 року двічі збиралася на свої засідання Наглядова рада Сумського НАУ під головуванням директора Інституту аграрної економіки НААНУ Юрія ЛУПЕНКА. На засіданнях розглядалися важливі для забезпечення діяльності університету питання, - формування контингенту студентів, особливості організації освітнього процесу та безпечного освітнього середовища в умовах війни, розвиток матеріальної бази, створення навчально-наукових лабораторій, звіт ректора за попередній рік.

7.2. Правове забезпечення

В Університеті забезпечено правильне застосування нормативно-правових актів та інших документів. Ректор вживає заходів щодо вирішення правових питань, пов'язаних з діяльністю університету.

Робота юридичної служби у звітний період була спрямована на правильне застосування, неухильне дотримання вимог діючого законодавства України працівниками Університету під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків, а також представлення інтересів СНАУ та його відокремлених структурних підрозділів в судах.

З метою досудового врегулювання спорів з контрагентами за господарськими та цивільними договорами в порядку статті 222 Господарського кодексу України у звітний період було надано допомогу працівникам планово-фінансового відділу та відділу бухгалтерського обліку та звітності в підготовці 6 письмових претензій на загальну суму 1 190 104,22 грн. Крім того, спільно з працівниками планово-фінансового відділу підготовлено 22 листи попередження іноземним студентам та кураторам з повідомленням про необхідність сплати заборгованості за надання освітніх послуг Університетом на загальну суму 69 604,46 доларів США, з яких вже сплачено 28 896,55 доларів США.

Упродовж 2023 року на юридичному супроводженні відділу кадрового та правового забезпечення перебувало 17 судових справ, з них:

- 3 – в кримінальних провадженнях,
- 4 – в господарському суді,
- 10 – з цивільно-правових відносин у місцевих судах.

Із них за результатом захисту законних прав Університету, шляхом участі у судових засіданнях юристів, на користь Університету винесено 9 рішень на загальну суму 1 215 740,52 грн., за іншими справами судовий розгляд не завершено.

Наприклад, у цьому році закінчилось позитивним вирішенням на користь СНАУ судове провадження у господарській справі про визнання недійсними додаткових угод до договору поставки природного газу та стягнення з ТОВ «Екотехноінвест» 1 127 983,95 грн.

Проведено роботу щодо забезпечення стягнення заборгованості за спожиті комунальні послуги відповідно до укладених договорів. В судовому порядку стягнуто та направлено на примусове виконання до органів ДВС 8 виконавчих листів та судових наказів (у тому числі виконавчі документи минулих років) на загальну суму 105 453,55 грн. За всіма направленими документами відкриті виконавчі провадження.

Також, крім зазначених, ініційовано відкриття виконавчих проваджень органами ДВС щодо стягнення коштів на користь Університету на загальну суму 1 279 675,55 грн.

Юридичною службою відповідно до основних завдань по забезпеченню законності у статутній діяльності університету та захисту його економічних, майнових та побутових інтересів:

- вивчено та погоджено наказів: з основної діяльності - 695, по особовому складу студентів – 4060, розпоряджень - 77;

- надано допомогу у підготовці та погоджено більше ніж 170 договорів економічно-господарської діяльності університету та фахових коледжів, договорів цивільно-правового характеру, договорів із іноземними студентами;

- взято активну участь у розробці нової редакції колективного договору на 2023 – 2026 роки, відповідно до змін чинного законодавства України;

- підготовлено відповіді на 29 запитів правоохоронних органів, адвокатів, громадських організацій, працівників університету, громадян тощо.

Юридичною службою опрацьовано, внесено зміни, доповнення, уточнення до понад 110 посадових інструкцій працівників Сумського НАУ, опрацьовані 21 Положення про кафедри, лабораторії, центри Сумського НАУ, методичну раду Університету тощо. Зокрема у зв'язку зі змінами у законодавстві та з метою приведення у відповідність опрацьоване положення про порядок матеріального забезпечення студентів, які віднесені до категорії дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а також студентів, які в період навчання у віці 18-23 років залишилися без батьків.

Крім того, юридичною службою розроблене положення про порядок надання службових жилих приміщень і користування ними в Сумському НАУ.

Згідно з регламентом взаємодії Сумського НАУ та його структурних підрозділів юридична служба брала участь у проведенні аудиторської перевірки ВСП «Роменський фаховий коледж Сумського НАУ. Під час перевірки вивчено стан претензійно-позовної роботи щодо погашення дебіторської та кредиторської заборгованості за житлово-комунальні послуги та надані відповідні рекомендації щодо впорядкування цієї роботи.

Юридичною службою у співраці із радником ректора з правових питань розроблено та внесено пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» та до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності використання земель фізичними особами та суб'єктами державного сектору економіки».

У звітний період проводились правові консультації працівників університету та здобувачів освіти з питань, що належать до компетенції юридичної служби Університету.

7.3. Кадрове забезпечення

В Університеті забезпечено документальне оформлення трудових відносин, створено належні умови праці, дотримуються права працівників відповідно до вимог КЗпП України, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного

стану», «Про відпустки», Колективного договору та ін. (п.6. 13), 19) Контракту).

Головним викликом у звітному періоді стало збереження викладацького колективу у складних умовах російської агресії. Слід зазначити, що спільними зусиллями адміністрації Університету, факультетів, усього колективу це завдання виконано успішно.

Під час воєнних дій (2022-2023 роки) до лав Збройних сил України та Сил територіальної оборони було залучено 18 працівників Університету.

Воєнні дії опосередковано сприяли активізації працівників щодо підвищення кваліфікації і наукових досліджень за межами України. У 2023 році оформлено 88 тривалих закордонних відряджень.

На даний час в Сумському НАУ працює **969 співробітників**, (що на 4% більше ніж у 2022 році) із них:

- 1) штатних – 875 (на рівні минулого року), з них:
 - науково-педагогічних працівників – **363** (на рівні минулого року);
 - навчально-допоміжного персоналу – **108** (на рівні минулого року);
 - педагогічних працівників – **56** (що на 33% більше ніж у 2022 році);
 - адміністративного персоналу – **126** (що на 38% більше ніж у 2022 році);
 - бібліотека – **11** (на рівні минулого року);
 - робітники та обслуговуючий персонал – **211** (що на 24% менше ніж у 2022 році);
- 2) зовнішніх сумісників – 94 (що на 77% більше ніж у 2022 році);
(з них: науково-педагогічних працівників 86 (що на 75% більше ніж у 2022 році))
- 3) внутрішніх сумісників – 420 (що на 32% більше ніж у 2022 році);
(з них: науково-педагогічних працівників 196 (що на 20% більше ніж у 2022 році))

Ректор приймає на роботу та звільняє з роботи працівників Університету, визначає їх функціональні обов'язки, затверджує інструкції про посадові обов'язки, застосовує до них заходи заохочення та стягнення.(п.5.4) Контракту)

Ректор підписує проекти наказів з кадрових питань (про прийняття на роботу, переведення на іншу посаду, запровадження дистанційного режиму роботи, переведення у простій, переміщення на інше робоче місце, звільнення з роботи, увільнення від роботи у зв'язку з призовом на військову службу під час мобілізації, зміну облікових даних, про надання відпусток, про заохочення, накладення стягнень та ін.), забезпечує реєстрацію наказів, формування їх у справи, поточне зберігання.

Усього в 2023 році ректором видано наказів із кадрових питань 2187, з них:

- з основного виду діяльності – 1650;
- щодо надання щорічних відпусток – 537 (414. (п.5.10) Контракту)

У 2023 році звільнено з посад 168 штатних працівників; 331 – внутрішніх сумісників; 80 – зовнішніх сумісників.

У 2023 році прийнято на посади 164 штатних працівників; 430 – внутрішніх сумісників; 117 – зовнішніх сумісників.

Повідомлення Державній податковій службі про прийняття працівника на роботу – важлива складова процесу укладення трудового договору, передбачена ч. 3 статті 24 Кодексу законів про працю України. У 2023 році відділом надіслано 188 таких повідомлень до ДПС на 711 осіб.

В Університеті здійснюється робота з обліку персоналу за картотекою особових карток працівників (типова форма № П-2); формуються особові справи працівників та забезпечується їх зберігання.

До Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) постійно вносяться зміни щодо переміщень науково-педагогічних працівників та документів про вчене звання та науковий ступінь (опрацьовано 519 карток).

За згодою трудових колективів факультетів оформлено призначення деканів факультетів агротехнологій та природокористування Бакуменко О.М. та харчових технологій Болгової Н.В.

Контролюється ведення табельного обліку робочого часу у структурних підрозділах відповідно до Положення «Про порядок організації роботи з обліку використання робочого часу в Сумському національному аграрному університеті». Кожен місяць працівники відділу засвідчують двічі на місяць близько 90 табелів обліку робочого часу.

Проводяться заходи щодо забезпечення дотримання працівниками трудової дисципліни та Правил внутрішнього трудового розпорядку. Внаслідок чого, у 2023 році до дисциплінарної відповідальності не притягнуто жодного працівника СНАУ. (п. 6.17) Контракту)

Розглядають подання та службові записки структурних підрозділів щодо заохочення працівників, провідні фахівці з питань зайнятості готують проекти наказів, ведуть їх облік. Зареєстровано в журналі реєстрації вхідної кореспонденції та опрацьовано 649 службових записок із питань заохочення, матеріальної допомоги та ін.

Готуються і видаються працівникам довідки з місця роботи. За 2023 рік видано за підписом ректора 337 (що на 14% більше у порівнянні з 2022 роком) довідок з місця роботи до різних установ та організацій.

За 2023 рік в Університеті опрацьовано 896 електронних листків тимчасової непрацездатності.

Щоденно до відділу з кадрових питань звертається понад 20 працівників щодо засвідчення підписів, засвідчення копій документів, з приводу надання інформації про відпустки, правильності оформлення заяв, оформлення пенсії та з інших питань. Запрошуються співробітники для ознайомлення з наказами.

Працівники відділу кадрового та правового забезпечення надають методичну допомогу керівникам структурних підрозділів та директорам фахових коледжів із питань розроблення положень про підрозділи та посадових інструкцій працівників, внесення змін до вказаних документів.

Готують пропозиції щодо внесення змін до колективного договору, правил внутрішнього трудового розпорядку.

Надають роз'яснення працівникам Університету з питань застосування законодавства про працю, внутрішніх нормативних документів.

У встановленому порядку передають справи Відділу до архіву Університету. У 2023 році до архіву СНАУ було передано 112 справ для довгострокового зберігання.

7.4. Забезпечення військового обліку військовозобов'язаних та призовників і бронювання військовозобов'язаних

Всього у Сумському національному аграрному університеті перебуває на військовому обліку **6155 чоловік** працівників та студентів.

військовозобов'язані співробітники університету:

- 15 чоловік командний склад;
- 141 чоловік рядовий, сержантський та старшинський склад;

студенти університету:

- **2849** чоловік - студенти-призовники і військовозобов'язані студенти та аспіранти **3 150** чоловік які здобувають освіту в університеті.

У поточному 2023 році була проведена робота по бронюванню співробітників університету, всього на спеціальний облік зараховано 34 співробітники університету з них:

- 5 чоловік командного складу;
- 29 чоловік рядового та сержантського складів.

Всім студентам-призовникам та військовозобов'язаним студентам, які навчаються в університеті на денному відділенні видані довідки (додаток №20) на підтвердження відстрочки від призову до Збройних Сил України **(5202 довідки)**.

У звітному періоді розроблено такі документи:

список всіх військовозобов'язаних і призовників Сумського НАУ;
список військовозобов'язаних, заброньованих згідно з переліками посад і професій, що залишаються для роботи в Сумському НАУ;
список не заброньованих військовозобов'язаних, які не мають мобілізаційних розпоряджень та тимчасово залишаються для роботи у Сумському НАУ;

книга обліку бланків спеціального військового обліку;

книга обліку передачі бланків спеціального військового обліку, військових квитків та особових карток;

посвідчення про відстрочку від призову до Збройних Сил на період мобілізації та на воєнний час;

відомість на видачу посвідчень про відстрочку від призову до Збройних Сил на період мобілізації та на воєнний час військовозобов'язаним, які заброньовані згідно з переліками посад і професій;

відомість на видачу посвідчень про відстрочку від призову до Збройних Сил України на період мобілізації та на воєнний час уповноваженим

структурних підрозділів закладу для вручення їх військовозобов'язаним, які заброньовані згідно з переліком посад і професій;

відомість на видачу посвідчень про відстрочку від призову до Збройних Сил на період мобілізації та на воєнний час військовозобов'язаним, які заброньовані згідно з переліками посад і професій, що працюють у закладі, у разі їх від'їзду на строк понад три місяці;

звіт про чисельність працюючих та військовозобов'язаних Сумського національного аграрного університету, які заброньовані згідно з переліками посад і професій, станом на 01 січня 2024 року і доповідь про стан роботи з бронювання військовозобов'язаних;

перспективний план роботи з військового обліку та бронювання військовозобов'язаних і призовників на рік;

графік звірок списків персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів з військово-обліковими документами військовозобов'язаних і призовників та з обліковими даними районних (міських) територіальних центрів;

журнал обліку результатів перевірок стану військового обліку призовників і військовозобов'язаних та звіряння їх облікових даних з даними районних (міських) територіальних центрів;

аркуші доведення правил військового обліку громадян України до працівників закладу;

розписки та корінці розписок про прийом військових квитків;

заведено списки персонального військового обліку призовників військовозобов'язаних та резервістів;

заведено справу листування з територіальними центрами комплектування з питань військового обліку (з повідомленнями про зміну облікових даних).

Ведеться робота щодо роз'яснення правил військового обліку як військовозобов'язаним так і призовникам.

Робота відділу військового обліку військового та мобілізаційної роботи проводиться в постійній співпраці з територіальними центрами комплектування.

На виконання розпоряджень територіальних центрів комплектування України було проведено 34 оповіщення військовозобов'язаних і призовників, щодо їх викликів до територіальних центрів комплектування з дотриманням норм установлених Постановою Кабінету Міністрів від 30.12.2022 р. № 1487.

За результатами перевірки стану військового обліку Сумського національного аграрного університету 25.07.2023 р. Генеральним Штабом України та Сумським міським територіальним центром комплектування та соціальної підтримки, не виявлено недоліків, які впливають на ведення військового обліку.

Військовий облік призовників і військовозобов'язаних ведеться відповідно до вимог законів України та нормативно-правових актів.

7.5. IDoc – електронний документообіг

Ведення документації закладу освіти в електронній формі допомагає удосконаленню управління закладом шляхом автоматизації одержання, обробки та зберігання інформації та документів у електронній формі, а також сприятиме забезпеченню оперативності, достовірності й цілісності інформації, що використовується в освітній діяльності.

Наприкінці 2023 року ми почали впроваджувати електронний документообіг в Сумському НАУ. Система "Айдок" забезпечує комплексну автоматизацію комунікації в університеті та зв'язок з працівниками.

Сучасна взаємодія людини в цифровому просторі відмінна від взаємодії минулих часів. Це безпосередньо пов'язано з інноваціями на технологічному рівні: розширенням сфери застосування цифрових рішень і сервісів, доступністю гаджетів.

Саме впровадження електронного документообігу має важливе значення для налагодження ефективної дистанційної роботи в період війни.

7.6. Організаційне забезпечення (діловодство та архів)

В Університеті забезпечено дотримання Інструкції з діловодства, єдиний порядок документування управлінської інформації і роботи з документами.

З питань організації діловодства в Університеті за період 2023 року був виконаний наступний обсяг роботи:

Прийнято через Систему електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОВВ) за 2023 рік – 110 листів;

Прийнято, зареєстровано та направлено в роботу за резолюцією керівництва під особистий підпис виконавця - 2775 вхідних листів:

- з них визначені контрольними за резолюцією ректора та проректорів – 230.

Електронною поштою надійшло - 1 978 листів.

Зареєстровано вихідних листів – 2 832 листів.

Надіслано електронною поштою – 2 500 листів

Зареєстровано та надіслано Укрпоштою – 2 780 листів.

Зареєстровано, зроблено копії та надано до відповідних структурних підрозділів під особистий підпис виконавців накази:

- з основної діяльності – 700;
- з адміністративно-господарської діяльності – 456; зокрема наказів про відрядження співробітників – 239, в тому числі за кордон - 79;
- з особового складу студентів - 4 143;
- розпоряджень – 77.

Прийнято та опрацьовано заявок і підготовлено проекти наказів на відрядження співробітників – 529;

- з них за кордон – 104.

Оформлено посвідчень про відрядження – 529.

Службових записок зареєстровано і спрямовано на виконання – 1 340.

Зареєстровано листів щодо благодійного фонду:

- вхідних – 845;
- вихідних – 845.

Електронною поштою надіслано понад 2 500 документів (листів, наказів, розпоряджень, службових записок). У паперовому вигляді зроблено копії, завірено та передано структурним підрозділам для виконання близько 23 300 копій наказів, розпоряджень, службових записок, листів.

Здійснювався контроль за дотриманням термінів виконання листів, які визначені контрольними за резолюцією ректора та проректорів.

Проведена робота щодо оформлення документів, які підлягають зберіганню 75 років, та здачі їх до архіву СНАУ (накази, розпорядження).

Окрім вищевикладеного, надається методична допомога співробітникам університету, які звертаються до відділу, щодо оформлення документів: листів, наказів, службових записок, відряджень та інших питань з організації діловодства.

В 2023 році були затверджені нові бланки документів, розроблені відповідно до вимог ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів».

В Університеті забезпечено ведення архівної роботи на належному рівні та зберігання архівних документів з різними видами матеріальних носіїв інформації.

Контролюється стан зберігання та правильності оформлення документів у структурних підрозділах університету.

Ведеться державний облік документів Національного архівного фонду та щорічно подає відомості про їх кількість за формою встановленою «Правилами роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій», затвердженими наказом Державного комітету архівів України від 16.03.2001.

Проводиться попередня експертиза цінності документів, що знаходяться на зберіганні. Складається та подається на розгляд експертної комісії проекти описів справ постійного зберігання, описів справ тривалого (понад 10 років) зберігання, описів справ з особового складу та актів про вилучення для знищення документів, не внесених до Національного архівного фонду (далі НАФ).

Створюється та вдосконалюється довідковий апарат до архівних документів.

Організовано користування архівними документами, надання архівних довідок, копій, витягів з документів юридичним і фізичним особам відповідно до вимог чинного законодавства.

Згідно з журналом видачі справ, за 2023 рік видано в тимчасове користування 445 справ для виконання запитів соціально-правового характеру.

За 2023 рік проведена інвентаризація особових справ студентів, які закінчили навчання в період 2008-2022 роки, на кожен рік випуску зроблені описи, всі занесені в електронну базу.

Прийнято на зберігання в архівосховище дипломні роботи студентів, які випускались в 2023 році в кількості - 515 справ, курсові роботи в кількості - 164 справи.

Проведено приймання близько 4000 справ за 2021-2022 роки від структурних підрозділів університету на зберігання в архівосховище, з попереднім перевірнням відповідності формування документів згідно із затвердженою номенклатурою.

До архівосховища передана проектно-кошторисна документація відділу будівництва та технічного нагляду в кількості 217 справ.

Провідні фахівці з архівної роботи відділу діловодства готують архівні довідки для підтвердження стажу роботи працівників СНАУ та ліквідованих господарств, документи яких знаходяться на зберіганні в архіві СНАУ (трест столових, навчально-дослідне господарство СНАУ с. Постольне Сумського району).

Загальна кількість справ на зберіганні в архівосховищі за період 1977-2022 роки складає 59291 справа, всі вони занесені в електронну базу, з них: погоджені ЕПК Держархівом Сумської області – 56213 справ.

7.7. Звіт про роботу Вченої ради

Ректор є головою Вченої ради. За 2023 рік (січень – грудень) заплановано **12** засідань Вченої ради з розглядом **45** питань. Фактично проведено **15** засідань та прийнято **76** рішень.

Основні показники діяльності Вченої ради

Завдання та функції Вченої ради	Прийняття рішень
- ухвалення фінансових плану і звіту вищого навчального закладу	11
- обрання на посаду таємним голосуванням завідувачів кафедр, професорів, доцентів (конкурсні справи)	61
- ухвалення навчальних програм/навчальних посібників, підручників	49
- ухвалення рішень із питань організації навчального та виховного процесу та профорієнтаційної роботи	36
- ухвалення рішень із питань науково-дослідної діяльності	17
- оцінка науково-педагогічної діяльності структурних підрозділів	14
- затвердження/зміна нормативних документів	47
- присвоєння вчених звань доцент, професорів	18/6
- направлення на стажування за кордон та визнання сертифіката про стажування	95

Контроль за виконанням рішень Вченої ради покладено на:

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи (Коваленко І.М)	93 рішень
Проректор з наукової та міжнародної діяльності (Данько Ю.І.)	17 рішень
Проректор з економічної та господарської діяльності (Коваленко М.П.)	10 рішень

7.8. Звіт про роботу ректорату

Ректор є головою ректорату, за 2023 рік було проведено 46 засідань ректорату, де було обговорено близько 476 питань з освітньої, наукової, міжнародної, економічної діяльності. Були порушені питання правового супроводу діяльності університету, кадрові питання, питання студентського життя та організації дозвілля студентів. Ректором було видано близько 39 протокольних доручень, за виконання яких було відзвітовано відповідальними особами.

8. ВІДЗНАКИ ТА НАГОРОДИ ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ

У 2023 році відзнаки, державні нагороди отримали:

Володимир Іванович Ладика, ректор університету отримав *відомчу нагороду Національної академії педагогічних наук України «Григорій Сковорода» і орден міського голови м.Суми II ступеня «За заслуги перед містом»*;

Юрій Іванович Данько, проректор з наукової та міжнародної діяльності отримав *відзнаку Національної академії педагогічних наук України – нагрудний знак «Костянтин Ушинський»*.

Премію Верховної ради для молодих вчених отримали *Юрій Іванович Данько*, проректор з наукової та міжнародної діяльності та *Владислав Миколайович Зубко*, декан інженерно-технологічного факультету.

Подяками Міністерства освіти і науки протягом року були нагороджені:

Арістова Ірина Василівна, д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права; *Блюмська-Данько Ксенія Валеріївна*, к.е.н., доцент, директор офісу промоції; *Журбенко Наталія Михайлівна*, начальник планово-фінансового відділу; *Калачевська Лариса Іванівна*, д.е.н., професор, начальник відділу міжнародного співробітництва; *Колодненко Наталія Володимирівна*, к.е.н., доцент, завідувач навчального відділу; *Мельник Олена Сергіївна*, к.т.н., доцент, старший науковий співробітник науково-дослідної частини; *Розуменко Анатолій Михайлович*, к.м.н., доцент, завідувач кафедри вищої математики; *Самілик Марина Михайлівна*, к.т.н., доцента, завідувача кафедри технології та безпечності харчових продуктів; *Шевченко Тетяна Іванівна*, старший науковий співробітник науково-дослідної частини.

Грамотами Національної академії аграрних наук України були нагороджені:

Славкова Олена Павлівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри публічного управління та *Мельник Андрій Васильович*, д.с.г.н., професор кафедри садово-паркового та лісового господарства.

Довічну державну стипендію видатним діячам науки, які досягли сімдесятирічного віку отримав *Тарельник Олександр Борисович*, д.т.н., професор, завідувач кафедри технічного сервісу.

Сумську обласну премію в галузі освіти, у номінації «Вища освіта» отримала к.е.н., доцент, завідувач навчального відділу *Колодненко Наталія Володимирівна*.

Студенти Сумського НАУ - іменні стипендіати:

на 2 семестр 2022-2023 навчального року

Стипендія Президента України - Гоч Аліна (ЗР, 4 курс), Філоненко Анастасія (АГР, 1 м курс), Швець Ірина (ВЕТ, 3 м курс);

Стипендія ім. М.С. Грушевського - Сторожець Дарина (ТВПТ, 3 курс);

Стипендія Кабінету Міністрів України - Наталич Богдан (Агроінж, 1 м);

Стипендія імені Героїв Небесної сотні - Редько Євген (Агроінж, 3 курс), Харланова Вікторія (АРХ, 2 курс);

Соціальна стипендія Верховної ради України (для дітей сиріт) - Філоненко Ростислав (ЕКО, 3 курс);

Стипендія Верховної ради України - Манько Ірина (ФІН, 3 курс), Зінченко Євгенія (Право, 3 курс);

Стипендія Голови Сумської обласної державної адміністрації для обдарованих студентів - Симоненко Марія (БТФ, 4 курс), Приходько Михайло (БІОТЕХН, 3 курс), Дубовик Максим (АГР, 3 курс), Коритник Олександр (ПТБ, 3 курс).

на 1 семестр 2023-2024 навчального року

Стипендія Президента України - Галун Єлизавета (ЕІМ, 1 м курс), Лівощенко Олексій (ВЕТ, 3 м курс), Гелеверя Каріна (ЮР, 4 курс);

Стипендія ім. М.С. Грушевського - Бабенко Богдана (ХТ 3 курс);

Стипендія Кабінету Міністрів України - Шаповал Анастасія (ТВПТ, 3 курс);

Стипендія імені Героїв Небесної сотні - Пристанська Вікторія (ЕК, 2 курс), Строкач Дар'я (АРХ, 2 курс), Зінченко Сергій (Агроінж, 2 курс);

Соціальна стипендія Верховної ради України (для дітей сиріт) - Покотило Ангеліна (Буд, 2 курс);

Стипендія Верховної ради України - Губар Анна (АГР, 3 курс), Олефіренко Дмитро (ІСТ, 3 курс);

Стипендія Голови Сумської обласної державної адміністрації для обдарованих студентів - Сторожець Дарина (ТВПТ, 3 курс), Роговенко Артем (ГТЗ, 3 курс), Бутенко Катерина (АГР, 3 курс), Жигер Денис (ЕТЕС, 3 курс).

Наведеними результатами забезпечено виконання цільових показників діяльності Сумського національного аграрного університету за 2023 рік.

Ректор

Володимир ЛАДИКА